

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาสถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณานิคมชายแดน
ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน : ระยะที่ 2
(ชายแดนไทย – กัมพูชา)

โดย ผศ.ดร.โสภารัตน์ จารุสมบัติ และคณะ

มกราคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาสถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดน
ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน : ระยะที่ 2
(ชายแดนไทย – กัมพูชา)

คณะผู้วิจัย

ผศ.ดร. ไสภรัตน์ จารุสมบัติ	หัวหน้าโครงการ
นางกาญจนาภรณ์ จิตต์สง่า	นักวิจัย
นางสาวพัชรภา ตันตราจิน	ผู้ช่วยนักวิจัย

ชุดโครงการระบบข้อมูลเพื่อการวิจัยและการบริหารจัดการชายแดน สกว.
สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

	หน้า
งานเขียนขายแดนไทย-กัมพูชา	
● เรียงตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง	1
● เรียงตามปี พ.ศ.	
พ.ศ.2536	53
พ.ศ.2537	55
พ.ศ.2538	56
พ.ศ.2539	95
พ.ศ.2540	60
พ.ศ.2541	62
พ.ศ.2542	65
พ.ศ.2543	67
พ.ศ.2544	70
พ.ศ.2545	72
พ.ศ.2546	74
พ.ศ.2547	76
พ.ศ.2548	77
พ.ศ.2549	78
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	78
● เรียงตามประเด็น (ISSUES)	
1. การพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าขายแดน	79
2. การพัฒนาพื้นที่ชายแดน	84
3. การแพทย์และสาธารณสุข	86
4. การศึกษา	88
5. การท่องเที่ยว	91
6. การทหารและความมั่นคง	92
7. การปักปันเขตแดน	93
8. การเกษตร	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
9. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	95
10. วัฒนธรรม ประเพณี และการใช้ภาษา	98
11. ปัญหาการด้านอกระบบ บ่อน ยาเสพติด และผู้อพยพลี้ภัย	100 ,
12. อื่นๆ	101
● ดัชนีคำค้น	104

บทสรุปผู้บริหาร

กระบวนการโลกาภิวัตน์ครั้งใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอาณาบริเวณชายแดนประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านจากความสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าทางการเมืองและการทหาร มาสู่ความสัมพันธ์แบบร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เป็นมิตรต่อกัน

จากการศึกษาสถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้โครงการ “การศึกษาศถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ระยะที่ 1 บรรณานิตน์” นั้น ได้มีการรวบรวมฐานข้อมูลงานวิจัยและงานเขียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาณาบริเวณชายแดนทั้ง 4 ด้านคือ ไทย-พม่า ไทย-ลาว ไทย-กัมพูชา และไทย-มาเลเซีย พร้อมบรรณานิตน์เท่าที่สามารถสืบค้นได้จำนวน 807 ชิ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยเพื่อต่อยอดความรู้หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชายแดนของหน่วยงานภาครัฐ

ทั้งนี้ เพื่อให้งานข้อมูลที่ได้รวบรวมในเบื้องต้นดังกล่าวมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ทันสมัย และช่วยให้การสืบค้นข้อมูลเป็นไปโดยสะดวก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการค้นคว้ารวบรวมงานเขียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องของงานที่มีอยู่ ตลอดจนจัดระบบการค้นหาให้สะดวกยิ่งขึ้น

การศึกษาศถานภาพความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ชายแดนในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาทั้งในรูปของงานวิจัย งานเขียน (หนังสือและบทความ) เอกสารประกอบการประชุมและสัมมนาทางวิชาการ เอกสารเผยแพร่ทางเว็บไซต์ (Website) ในช่วงปีพ.ศ. 2547-ปัจจุบัน (2549) และรวบรวมเอกสารงานเขียนเพิ่มเติมในช่วงปีพ.ศ. 2536-ปัจจุบัน (2549)

ในการจัดระบบข้อมูลเรื่องชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงใช้ระบบเดิมเช่นเดียวกับการศึกษาในระยะที่ 1 โดยจำแนกได้ 2 แนวทางคือ

แนวทางแรก การจำแนกโดยพิจารณาจากประเด็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหาของงานเขียน ซึ่งจำแนกออกเป็นประเด็น (Issue) ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ทั้งการเมือง การทหาร ความมั่นคง เศรษฐกิจ การพัฒนา สังคมวัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แนวทางที่สอง การจำแนกโดยพิจารณาในเชิงกายภาพของขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษาหรืออาณาบริเวณของงานเขียน จำแนกได้ดังนี้

1. งานเขียนที่เกี่ยวกับชายแดน ด้านพรมแดน เส้นกั้นเขตแดน และการบริหารจัดการชายแดนหรืองานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายแดนโดยตรง
2. งานเขียนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. งานเขียนที่ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ชายแดนของฝั่งไทย หรือฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน

ผลจากการสำรวจสถานภาพความรู้ที่เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดนของประเทศไทยกับ ประเทศเพื่อนบ้าน ในส่วนเพิ่มเติม (ปีพ.ศ.2536-2549) สำหรับในโครงการระยะที่ 2 มีดังนี้

ชายแดนไทย-กัมพูชา

จากการศึกษาพบว่าประเด็นหลักที่ยังคงได้รับความสนใจในการศึกษาอย่างต่อเนื่องคือ ประเด็นด้านการค้าชายแดน โดยมีงานวิจัยที่ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่างไทย-กัมพูชา ซึ่งพบว่าปัญหาด้านการเมืองเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดต่อ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการเมืองภายในประเทศกัมพูชา อย่างไรก็ตามบทความในช่วงหลังตลอดจนเอกสารประกอบการ สัมมนาและการประชุมต่างๆ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการฟื้นฟูความสัมพันธ์ไทย- กัมพูชา หลังจากการเกิดเหตุการณ์เผด็จการฉ้อราษฎร์บังหลวงในกรุงพนมเปญ เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2546 เช่นการลงนามในข้อตกลงทางการค้าเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2548

ชายแดนไทย-พม่า

จากการศึกษาพบว่า ประเด็นที่ได้รับความสนใจในบรรดางานเขียนต่างๆ เกี่ยวกับชายแดน ไทย-พม่า มีความหลากหลายทั้งในด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงตามแนวชายแดน ปัญหาด้านสาธารณสุข และปัญหาแรงงานข้ามชาติ ทั้งนี้เนื่องจากในระยะเวลาช่วงหลังรัฐบาลพม่า มั่นใจว่านโยบายสนับสนุนความร่วมมือทางด้านการค้าและการลงทุนกับประเทศในภูมิภาคมากขึ้น ขณะเดียวกันประเทศไทยก็มีความสนใจในการสร้างความปรองดองและการส่งเสริมการพัฒนา ประชาธิปไตยในประเทศพม่า เช่นการนำเสนอ Road Map และการสนับสนุนกระบวนการเจรจา ระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า

ชายแดนไทย-ลาว

งานเขียนในส่วนของชายแดนไทย-ลาว ได้รับความสนใจในประเด็นด้านวัฒนธรรม การ ท่องเที่ยว การค้าชายแดนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่สอง นอกจากนี้ยังมีงานเขียนที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อชุมชน ทรัพยากรและระบบนิเวศ อันเนื่องมาจากโครงการ สร้างสะพานและการระเบิดแก่งแม่น้ำโขง ซึ่งนับว่าเป็นประเด็นใหม่ที่ถูกหยิบยกขึ้นมานำเสนอเป็น งานเขียนอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในรูปของวิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ แสดงให้เห็นว่ามีความ ห่วงใยต่อผลกระทบจากการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ในหลายด้านและต้องการให้มีการ คำนึงถึงในระดับนโยบาย

ชายแดนไทย-มาเลเซีย

จากการศึกษาพบว่า งานเขียนชายแดนไทย-มาเลเซียมีความสนใจเกี่ยวกับบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์ใช้ในภาคการเกษตร ในขณะที่ประเด็นด้านความขัดแย้งก็ยังได้รับความสนใจโดยมีงานเขียนเกี่ยวกับการใช้สันติวิธีในการจัดการกับปัญหา ซึ่งประเด็นเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงฐานคิดของสังคมและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “สถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ระยะที่ 2” เป็นโครงการต่อเนื่องจากการศึกษาโครงการในระยะที่ 1 โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดระบบข้อมูลเรื่องชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่ได้มีการดำเนินการไว้ในระยะ 1 แล้วนั้น ได้มีการจัดระบบตามมาตรฐานสากลของหลักบรรณารักษศาสตร์ และการจัดทำดัชนีสืบค้น เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมงานเขียนให้มีความทันสมัยและสังเคราะห์ประเด็นหลักที่ปรากฏในงานเขียนเหล่านั้น โดยพบว่าในช่วงปีพ.ศ. 2547-2549 ความรู้เรื่องชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา พม่า ลาว มาเลเซีย) ยังคงมีความหลากหลาย โดยประเด็นหลักๆ ที่งานเขียนให้ความสำคัญพอสรุปดังนี้

งานเขียนในส่วนของไทย - กัมพูชา มีจุดเน้นในด้านการค้าชายแดนและประเด็นทางการเมืองภายในประเทศกัมพูชาที่เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงของการฟื้นฟูความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา หลังจากเกิดเหตุเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงเทพมหานครเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2546 อันทำให้การค้าชายแดนต้องหยุดชะงักไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง

งานเขียนในส่วนของไทย - พม่า มีจุดเน้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การค้าชายแดน และปัญหาแรงงานข้ามชาติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลพม่าที่สนับสนุนความร่วมมือทางด้านการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคมากขึ้น

งานเขียนในส่วนของไทย - ลาว มีจุดเน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน วัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการเสนอประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการระเบิดแก่งและสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง

งานเขียนในส่วนของไทย - มาเลเซีย มีจุดเน้นในประเด็นเรื่องบทบาทผู้นำในท้องถิ่นต่อการพัฒนา การแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี ซึ่งในช่วงเวลานั้นไทยยังคงประสบปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ยังมีงานเขียนที่สำคัญคือเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย

Abstract

A State of the Knowledge Study on the Borderlands of Thailand Adjacent to the Neighboring Countries: A Compilation of Annotated Bibliography Phase II aims to improve and update the study on Phase I. this study also makes index for user by categorizing some key words and applying the general standard of bibliography.

This study continues exploring the state of the arts about the border issues between Thailand and the four neighboring countries (Lao People's Democratic Republic, Cambodia, Malaysia, and Myanmar) until 2006. It finds that there have been minor changes among the knowledge of border issues since 1995. The important point is that most of the proposed studies still focus on the socio-economic context in each area. However, some new issues have been studied such as sufficiency economy, transportation development and cross-border cooperation, cultural aspects and development, role of local leaders, and peace perspective for conflict resolution.

เรียงตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง

งานเขียนชายแดนไทย – กัมพูชา เรียงตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กระทรวงมหาดไทย. สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2540. การพัฒนาจังหวัดบริเวณพื้นที่หกเหลี่ยมเศรษฐกิจในบทบาทของกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวง.

รายงานนี้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา จีน เวียดนาม พม่า ลาว ผลกระทบของโครงการต่อเศรษฐกิจในรายประเทศ อีกทั้งยังได้กล่าวถึงแนวความคิดเรื่องการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในด้านศักยภาพพื้นที่ตามแนวชายแดน ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดจุดผ่านแดน การจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย และบทวิเคราะห์อุปสรรค โอกาส และบทบาทในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทยในระดับจุลภาค และในระดับมหภาค เป็นต้น

กฤตศักดิ์ เรือนนาค. 2537. ความคิดเห็นของครูศิลปะที่เกี่ยวกับการสอนวิชาศิลปะศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูสอนศิลปะตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน การวัดผล ฯลฯ โดยใช้วิธีตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์คำตอบพบว่า ครูศิลปะในโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาส่วนใหญ่มีความต้องการหลักสูตรเฉพาะ และครูมีวุฒิทางศิลปศึกษา ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นปัญหาความขาดแคลนหลายด้านในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษา

กำธร ปรีชา, และคนอื่นๆ. 2536. การบริหารงานป้องกันการค้าฝิ่นเถื่อน: ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และสาเหตุของการก่ออาชญากรรม ค้าฝิ่นเถื่อน โดยส่งขายให้กับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เป็นต้น ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่ารัฐยังไม่สามารถยับยั้งปัญหา

การดำรงตนด้ข้ามพรมแดนได้ และเป็นปัญหาซับซ้อนในด้านกระบวนการ

กิตติ ศรีธธา. 2536. ปัญหาเขตทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษา ประเทศไทยประเทศ

กัมพูชา ประเทศเวียดนาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขากฎหมายระหว่าง

ประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาภูมิศาสตร์การเมือง อันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของประเทศ 3 ประเทศด้วยกัน คือ ไทย กัมพูชา เวียดนาม

ทั้ง 3 ประเทศต่างก็อ้างสิทธิ์พื้นที่เขตแดนทางทะเล ที่เรียกว่า ไหล่ทวีป โดยประกาศเขตไหล่ทวีปของตนจากพื้นฐานความรู้ที่ต่างกัน จนเกิดการซ้อนทับกันขึ้น อย่างไรก็ตาม ได้มีการพยายามเจรจาทำความเข้าใจกันเพื่อหาข้อยุติ แต่ก็ยังไม่บรรลุผล โดยความไม่มั่นคงทางการเมืองของแต่ละประเทศ และจากการไม่ปฏิบัติตามพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลอย่างเคร่งครัด

ขรพรรช ธรรมรส. 2546. ผลกระทบต่อจังหวัดศรีสะเกษในกรณีพิพาทระหว่างไทยกับกัมพูชา

เรื่องปราสาทเขาพระวิหาร พ.ศ.2502-2505.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อศึกษาเหตุการณ์กรณีพิพาทระหว่างไทย-กัมพูชากรณีปราสาทเขาพระวิหาร และผลกระทบต่อจังหวัดศรีสะเกษภายหลังศาลโลกตัดสินให้เขาพระวิหารอยู่ภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา ตลอดจนนำผลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ประกอบการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ศึกษาจากเอกสารชั้นต้นเป็นหลัก ร่วมกับเอกสารชั้นรองและการสัมภาษณ์ผู้อยู่ในเหตุการณ์ และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการพิพาทมาจากการปักปันเขตแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศสที่ทั้งสองฝ่ายจัดทำร่วมกัน แต่ในทางปฏิบัติไทยมีข้อจำกัดด้านความรู้และเครื่องมือในการทำแผนที่ จึงทำให้ฝรั่งเศสจัดทำแผนที่แต่ฝ่ายเดียวเป็นส่วนใหญ่ ฝรั่งเศสไม่ได้ปักปันแผนที่ตามสันปันน้ำตามหลักสากลที่ระบุไว้ในสนธิสัญญา ก่อให้เกิดปัญหาพรมแดนในเวลาต่อมา และไม่สามารถตกลงกันได้จึงต้องฟ้องศาลโลกที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ผลกระทบจากการพิพาทครั้งนี้ส่งผลต่อจังหวัดศรีสะเกษหลายด้านทั้งการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม คมนาคม และจิตใจคือทำให้ชาวศรีสะเกษกับชาวกัมพูชาขัดแย้งกัน

จินห์จุฑา ชัยเสนา. 2541. ความเครียดและพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจของประชาชนใน
เขตชายแดนไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดและพฤติกรรมการดูแลตนเองด้าน
จิตใจของประชาชนในเขตชายแดนไทย - ราชอาณาจักรกัมพูชา จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่าง
เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - ราชอาณาจักรกัมพูชา เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเครียดของประชาชนในเขต
ชายแดนไทย - ราชอาณาจักรกัมพูชาอยู่ในระดับเครียดน้อย ระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองด้าน
จิตใจของประชาชนในเขตชายแดนไทย - ราชอาณาจักรกัมพูชา อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มที่มี
พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจระดับดี ระดับปานกลางและระดับต่ำ พบว่ามีคะแนน
ความเครียดแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนน
ความเครียดระหว่างกลุ่มที่มีระดับของพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม
พบว่าทุกกลุ่มมีความแตกต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพจิตให้ประชาชนในเขตชายแดนไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชาต่อไป

จิรฤทธิ์ อ่อนสุวรรณ. 2541. การพัฒนาระบบการจัดการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว
และหัตถกรรม โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร.

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอระบบการบริหารการจัดการด้านการส่งเสริมอาชีพ
อุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมี
ประสิทธิผล เพื่อเสนอทิศทางและรูปแบบการพัฒนาอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม
ให้เสริมสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจแก่หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ ผลวิจัยพบว่าการดำเนินงานส่งเสริม
อาชีพยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและขาดบุคลากรที่ประสานงาน
เป็นทีม โครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม ได้รับความสำเร็จในการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมใน
ครอบครัวและหัตถกรรม สามารถสร้างงานได้ให้แก่ราษฎรเฉลี่ยครอบครัวละ 1,500-2,000 บาท
เดือน มีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ทั้งด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา
สังคมและศาสนา ชุมชนริเริ่มเป็นเจ้าของการพัฒนาด้วยตนเองแบบยั่งยืนร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน
โดยภาครัฐมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นช่วยเหลือชุมชนให้เห็นประโยชน์
รูปแบบการพัฒนาระบบและกระบวนการแบบบูรณาการ และเป็นองค์รวม โดยมีความสัมพันธ์ที่

เหมาะสมที่สุดโดยรวม เน้นการพัฒนามนุษย์ครบ 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรม วิธีการเลี้ยงชีพ ด้านจิตใจ และด้านปัญญาไปพร้อม ๆ กัน แผนแม่บทโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ครั้งที่ 12 (2540-2544) พบว่าแต่ละกระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ริเริ่มทำแผนปฏิบัติการ งบประมาณ และกำหนดพื้นที่ดำเนินงานด้วยตนเอง ทำให้ขาดการพัฒนาในเชิงองค์รวมที่เป็นระบบความสัมพันธ์แบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

จตุติ เจริญเตียรณ. 2540. มาลาเรียกับการอนุรักษ์กำลังรบในพื้นที่กองกำลังป้องกันชายแดนด้าน
จันทบุรีและตราด. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

งานวิจัยนี้กล่าวถึงพื้นที่ตามแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด มีสภาพที่เอื้อต่อการระบาดของมาลาเรีย และในช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์รุนแรง ก็ได้มีชาวกัมพูชาอพยพเข้ามาในไทย ซึ่งก็นำเชื้อมาลาเรียเข้ามาแพร่กระจายให้คนไทยด้วย กำลังพลที่อยู่ในแนวชายแดนดังกล่าวก็ป่วยเป็นโรคมาลาเรีย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการได้เป็นจำนวนมากของการเจ็บป่วยทั้งหมด ซึ่งเป็นการสูญเสียที่ไม่สมควร ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมมาลาเรียในพื้นที่ กองกำลังป้องกันชายแดนนี้ คือ บุคคล การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานตามมาตรการ และงบประมาณ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะดังนี้ ศึกษาการต้อยาของเชื้อมาลาเรีย การระบาดของมาลาเรีย รวมทั้งเวลาที่เป็นพาหะ โดยพัฒนาแนวทางใหม่ๆ ในการป้องกันและรักษามาลาเรีย ให้การศึกษาแก่กำลังพลให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง จัดหาอุปกรณ์และยาให้เพียงพอ ให้ดำเนินมาตรการเดียวกันทั้งทหารและราษฎรในท้องถิ่นเพื่อป้องกันและรักษา และป้องกันการอพยพของชาวกัมพูชา ซึ่งนำโรคเข้ามาระบาด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะเศรษฐศาสตร์. 2536. รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการส่งเสริม
การท่องเที่ยวระหว่างไทยและอินโดจีน. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย.

รายงานฉบับนี้ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย-อินโดจีน ได้เสนอข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนไทยที่เชื่อมกับเขตของประเทศอินโดจีน เพื่อดูความเป็นไปได้ที่จะผนวกทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างไทยและอินโดจีน ในส่วนของชายแดนกัมพูชา ได้มีการรวบรวมข้อมูลจังหวัดชายแดนในส่วนของไทย พร้อมกับแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณชายแดนนั้น และแผนที่เส้นทางจากจังหวัดชายแดนไทยไปยังประเทศกัมพูชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักบริหารวิชาการ. 2536. การศึกษาเพื่อรองรับการขยายตัวของ
ธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย.

การศึกษานี้ได้ศึกษาถึงการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็วในจังหวัด
ปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ประกอบกับมีอาณาเขต ติดต่อกับ
ประเทศกัมพูชา และสามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศอินโดจีนได้ ทำให้บริเวณนี้เป็นที่น่าสนใจ
ของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ โดยกำหนดแผนรองรับการขยายตัวของธุรกิจการ
ท่องเที่ยว เช่น ในจังหวัดปราจีนบุรี ภาคเอกชน ควรให้มีการพัฒนาสถานที่พักตากอากาศ สถานที่
จำหน่ายของพื้นเมือง ร้านอาหาร ที่พัก การจัดงานเที่ยว ส่วนจังหวัดสระแก้วก็เช่นกันกับจังหวัด
ปราจีนบุรี แต่มีการสนับสนุนให้มีร้านค้าปลอดภาษี มีศูนย์การเงินระหว่างประเทศที่ทันสมัย และ
ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

ในส่วนของภาครัฐ จังหวัดปราจีนบุรี ได้มีการเสนอให้รัฐจัดทำแผนที่ ป้ายบอกทาง ปรับ
ภูมิทัศน์ ส่งเสริมให้มีตลาดอาหาร พัฒนากำลังคนในธุรกิจการท่องเที่ยว ในการวางแผนระยะยาว
ควรปรับปรุงเส้นทาง จัดสร้างท่าเทียบเรือ พัฒนาเมืองปราจีนบุรี ส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรให้มีการ
ปรับปรุงเส้นทางจากอำเภอเมืองไปจนถึงอำเภอรัญประเทศ ปรับปรุงชายแดนคลองลึก ให้มีด่าน
ศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านกักกันโรค ร้านค้าปลอดภาษี ปรับปรุงภูมิทัศน์ ป้ายบอกทาง
ที่จอดรถ ในระยะยาวควรให้มีศูนย์มิตรภาพไทย-กัมพูชา จัดแสดงเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่าง
ไทย-กัมพูชา เพื่อสร้างสำนึก ความสามัคคี และมิตรภาพระหว่างกัน

เชาว์ โรจนแสง, และคนอื่นๆ. 2542. การค้าผ่านชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ลาว
และกัมพูชา. นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รายงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เหตุผล
และความจำเป็น กระบวนการ ประเภทและมูลค่า และแนวทางการพัฒนากระบวนการค้าผ่าน
ชายแดนระหว่างประเทศไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา

จากผลของการศึกษาพบว่า ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทั้ง
ในทางการค้า และการพึ่งพาทรัพยากร วัตถุดิบ ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของ
การค้ามีทั้งในระบบและนอกระบบ มีกระบวนการค้าแบบพบปะกันเอง มีการขนส่งสินค้าทั้ง
รถยนต์ แรงงานคน แรงงานสัตว์ การค้าผ่านชายแดนมักเป็นการค้าส่งออกมากกว่านำเข้า
โดยเฉพาะประเทศกัมพูชา และลาว

สำหรับอุปสรรคของการค้าชายแดน เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหากฎหมายบางฉบับที่ล้าสมัย
และความไม่พร้อมด้านคมนาคม สาธารณูปโภคอื่นๆ ปัญหาผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น เป็นต้น โดยผู้เขียน
ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขว่า รัฐบาลควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านในทุก

ระดับ พร้อมทั้งควรจะสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเติบโตทางการค้า อีกทั้งต้องพัฒนาบุคลากรทุกระดับในพื้นที่ให้เข้าใจบทบาทการค้าชายแดนมากขึ้น

ซีเอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด. 2541. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร: โครงการศึกษาอุปสงค์ของตลาดประเทศกัมพูชา. รายงานเสนอกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาอุปสงค์ของตลาดประเทศกัมพูชา จัดทำขึ้นเพื่อรองรับนโยบายการส่งออกสินค้าไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งประเทศกัมพูชา เนื่องจากกัมพูชาไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศได้ จึงต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจำนวนมาก กัมพูชาเป็นประเทศด้อยพัฒนาที่ได้รับสิทธิพิเศษทางด้านศุลกากร (GSP) และสิทธิพิเศษด้านการค้า (MFN) นอกจากนี้กัมพูชา ยังมีทรัพยากรอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ไม้ แร่ธาตุ วัฒนธรรม ท้องคำ และก๊าซ เป็นต้น จึงทำให้กัมพูชาเป็นประเทศที่มีศักยภาพทั้งทางด้านการส่งออกและการลงทุนในอนาคต ดังนั้น ไทยจึงควรเข้าไปขยายฐานการตลาด และควรใช้กัมพูชาเป็นฐานการลงทุนเพื่อการส่งออกในอนาคตได้ โดยโครงการนี้จะศึกษาสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในกัมพูชา และระหว่างไทย-กัมพูชา ภาพการณ์แข่งขันของตลาดไทยในตลาดกัมพูชา ปัญหาด้านการค้าของไทยกับกัมพูชา และแนวทางแก้ไข รวมทั้งกลยุทธ์ และแนวทางในการส่งเสริมการส่งออกของไทยไปสู่ตลาดกัมพูชา

ณัฐเทพ สมคะเน. 2545. ยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจและตรวจการณ์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการด้านการทหาร: ศึกษาเฉพาะกรณีชายแดนไทยด้านทิศเหนือและทิศตะวันตก. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

รายงานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของเทคโนโลยีเฝ้าตรวจและตรวจการณ์ชนิดต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น และเพื่อพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นส่วนๆ ประกอบด้วย สภาพภูมิประเทศและปัญหาที่เกี่ยวข้อง ความมั่นคงชายแดน การศึกษาเทคโนโลยี และยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสี่ประเทศ รวม 5,656 กิโลเมตรทำให้การใช้กำลังคนในการเฝ้าตรวจและการตรวจการณ์ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีการตรวจจับ หรือที่เรียกว่า Sensor มาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้พื้นที่ชายแดนด้านทิศเหนือและตะวันตกของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพบกที่ 3 ซึ่งมีชายแดนยาว 1,429 กิโลเมตร เป็นต้นแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจและตรวจการณ์

ดนัย อำนวยสมบัติ. 2545. การประเมินผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ เอช ไอ วี เฉพาะพื้นที่ใน
แรงงานต่างชาติบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว. ภาคนิพนธ์ คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการประเมินผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV ในพื้นที่แนวชายแดน
ไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะกลุ่มแรงงาน ทั้งชาวไทยและชาวกัมพูชา ผลการศึกษา
พบว่าแรงงานชาวกัมพูชา 16.6% ซึ่งมีพฤติกรรมความเสี่ยงในการติดเชื้อ ในขณะที่ประชาชนไทย
ในบริเวณที่ทำการศึกษามีความเสี่ยงประมาณ 3.9% สำหรับการตระหนักถึงภัยของโรคนั้นพบว่า
ทั้งแรงงานกัมพูชาและชาวไทย มีการตระหนักรู้ในระดับต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ คือ แรงงานชาว
กัมพูชามีเปอร์เซ็นต์การตระหนักรู้เพียง 46.7 % จากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 60%

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการให้การศึกษาแก่ประชาชน อำนวยความ
สะดวกในการสาธารณสุข เช่น จัดหาถุงยางอนามัยให้กับแรงงานหรือขายให้ในราคาถูก ในจำนวน
ที่เพียงพอต่อความต้องการของแรงงาน นอกจากนี้ควรให้มีการรณรงค์ และควรมีการประสานงาน
ระหว่างรัฐ เอกชน และท้องถิ่นร่วมกันทั้งไทยและกัมพูชาในการวางแผนแก้ไขปัญหาเรื่องโรคเอดส์
และ HIV

ดารุณี ครุฑดำ. 2536. ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-
กัมพูชา. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของโครงการศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ
ราษฎรไทยในบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยดูจากความคาดหวังของรายได้ การมีอาชีพ
ความผูกพันกับพื้นที่ การศึกษาต่อของประชาชน ความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
ชุมชนและเปรียบเทียบความคาดหวังดังกล่าวกับผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรการเกษตรแบบครบวงจร
กับการฝึกอบรมในระยะสั้น ทั้งนี้ได้สำรวจผู้เข้าฝึกอบรมจำนวน 577 คน

ผลการสำรวจพบว่า การเพิ่มขึ้นของรายได้ และการมีอาชีพของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ
การผูกพันกับท้องถิ่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาต่อเนื่องของประชาชนอยู่ในระดับปาน
กลาง การเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนนั้นก็เช่นกัน อยู่ในระดับปาน
กลาง และเมื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมแบบเต็มหลักสูตรกับการอบรมระยะสั้นพบว่าเมื่อ
ตรวจสอบความคาดหวังทั้ง 4 ประการแล้ว ผู้ที่อบรมในหลักสูตรเต็มมีความสำเร็จผลสูงกว่าการ
อบรมระยะสั้น

ถาวรศักดิ์ ปริงทอง. 2544. ผลกระทบจากการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดนด้านตะวันออก
กับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดน ด้านตะวันออกบริเวณจังหวัดสระแก้ว รวมไปถึงนโยบาย มาตรการ แผนงานและการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาของทางราชการที่ผ่านมารวมถึงอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปิดบ่อนการพนันที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อสำรวจวิเคราะห์ข้อมูล ผลดีผลเสียในการดำเนินการจัดตั้งบ่อนการพนันในประเทศไทยให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผลการศึกษาพบว่าในบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชามีบ่อนการพนันอยู่ถึง 14 แห่ง มากที่สุดในบรรดาบ่อนการพนันบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งพบว่ามีคนไทยเดินทางออกไปเล่นการพนันจำนวนมาก เช่นในเดือนมกราคมปี 2544 มีจำนวนถึง 28,946 คน อันหมายถึงการนำเอาเงินตราออกนอกประเทศจำนวนมากถึง ประมาณ 4,000 ล้านบาทต่อปี อีกทั้งยังส่งผลกระทบในด้านอื่นตามมาเช่น การค้ายาเสพติด การค้าสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการโจรกรรม ปัญหาการฟอกเงิน ฯลฯ ในส่วน ปัญหาของภาครัฐพบว่ามาตรการแก้ไขที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถแก้ปัญหาได้มากนักเพราะ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความเคร่งครัด และถูกอิทธิพลระดับสูงแทรก

แนวทางแก้ไขก็คือต้องปรับปรุงมาตรการและนโยบายรัฐให้เข้มแข็งครอบคลุมทั้งระบบ กวดขันการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนเยาวชนให้รู้โทษของการพนัน

ถิรวัฒน์ เกษตรภิบาล. 2540. ปัญหาความขัดแย้งไทย-กัมพูชา กรณีการรัฐประหารที่ล้มเหลวปี

พ.ศ. 2537. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สังคมศาสตร์(การเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์เรื่องปัญหาความขัดแย้งไทย-กัมพูชา กรณีการรัฐประหารที่ล้มเหลวปี พ.ศ. 2537 เป็นการวิจัยจากเอกสารโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการวิจัยสนามโดยการสัมภาษณ์ บุคคลที่มีสายสัมพันธ์ทางสังคมการเมือง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ การรัฐประหารที่ล้มเหลวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดย มีบริษัทข้ามชาติจากประเทศไทยเข้าไปพัวพัน การที่กลุ่มบริษัทข้ามชาติจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากรัฐบาลกัมพูชาเพราะระบบการเมืองกัมพูชาไม่มีเสถียรภาพ ลักษณะความช่วยเหลือของรัฐบาลกัมพูชาต่อบริษัทข้ามชาติเป็นเรื่องที่ต่างฝ่ายต่างอิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน การให้เงินทุนสนับสนุนแก่เขมรฝ่ายแก่เขมรฝ่ายที่ตนสนับสนุนเป็นเรื่องที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อเอื้อต่อความสะดวกและผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย บริษัทข้ามชาติไทยเป็นเพียงองค์ประกอบที่ถูกทางผู้มีอำนาจในกัมพูชาดึงเข้าไปพัวพัน การรัฐประหารในครั้งนี้ไม่อาจสำเร็จได้ถึงแม้จะมีบริษัทข้ามชาติไทยเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ก็ตาม ทั้งนี้เพราะประเทศกัมพูชามีระบบ การเมืองภายในที่ซับซ้อน มีกลุ่มอำนาจหลายกลุ่มแย่งชิงอำนาจกัน การเข้าไปมีบทบาท

ของบรรษัทข้ามชาติรัฐบาล ไทยไม่ควรสนับสนุนเพราะจะเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในอนาคต และบทบาทของบรรษัทข้ามชาติในกัมพูชาควรลดลง โดยหันไปสร้างความสัมพันธ์ที่ เท่าเทียมและการพัฒนาที่ยั่งยืนแทน เพื่อสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคแห่งนี้

ทวีศักดิ์ แพทย์เพียร, และคนอื่นๆ. 2539. *ทัศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาในจังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สาขาวิชาการวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีนอนามัยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา รวมถึง ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีนอนามัย เขตอำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย และอำเภอบุนทรวิจิตร ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

เทอดศักดิ์ พรหมศิริ. 2544. *ปัญหาเขตแดนไทย-กัมพูชาด้านจังหวัดจันทบุรี ตราดและ แนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผู้วิจัยนำเสนอเรื่องภูมิหลังเขตแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดจันทบุรีและตราด การ ดำเนินการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา จากการศึกษา พบว่ามี เหตุการณ์เฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไขหลายประการ อาทิ การกวาดล้างทุ่นระเบิดตกค้างตามแนว ชายแดน การปักปันเขตแดน ขั้นตอนในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน ตลอดจนการกำหนด แนวเขตแดนและผลประโยชน์ทางทะเล

ธนพันธ์ ศรีสาคร. 2538. *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขง: หกเหลี่ยม เศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การศึกษา เรื่องยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขงนี้พบว่า แนวโน้ม ของความร่วมมือเป็นไปตามแผนงาน และมีการรวมตัวเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการพัฒนาเป็นลำดับ แต่ยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ที่ผู้บริหารบางส่วนยังเห็นว่าประเทศที่บอบช้ำ มาจากสงครามลัทธิยังไม่พร้อมที่จะร่วมมือ พัฒนาเศรษฐกิจขณะเดียวกัน ยังมีแนวคิดการ ปราปรามชนกลุ่มน้อย หรือแย่งชิงอำนาจทางการเมืองกันภายในประเทศ แต่ทั้งนี้กลุ่มประเทศใน กลุ่มแม่น้ำโขงก็ยังมีเงื่อนไขหลายประการที่สนับสนุนพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจให้ประสบ ความสำเร็จอย่างรวดเร็วได้ ทั้งด้าน ความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์ มีตลาด ที่กว้างขวาง และคนรุ่นใหม่ก็ชอบตลาดเสรี และการรับเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่จากตะวันตกมา

ใช้ได้อย่างรวดเร็ว แต่นโยบายยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคของรัฐบาล ยังไม่สามารถดำเนินการให้ได้ เพราะผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงรุกเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ให้เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งองค์การอำนวยการ กำกับดูแลและประสานงานให้เกิดเอกภาพในการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค เช่นเดียวกับ WTO และเร่งพัฒนาความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี โครงข่ายคมนาคมและขนส่ง

ธีระเดช ธรรมสุธีร์. 2541. บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปรามการ

โจรกรรมรถ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ

ศิลปศาสตร (รัฐศาสตร) สาขารัฐศาสตรและรัฐประศาสนศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษานี้มุ่งศึกษาบทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ โดยศึกษาในเขตจังหวัดสระแก้ว กลุ่มประชากรได้แก่ ตำรวจตระเวนชายแดนที่สังกัดในจังหวัดสระแก้ว ใช้การประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้าน อายุ ชั้นยศ ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อบทบาทตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน สำหรับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 นั้นมีบทบาทยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และได้สรุปปัญหาของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถว่า มีข้อขัดข้องในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือที่ไม่เพียงพอ และควรมีแนวทางในการพัฒนา คือ การฝึกอบรมทวนความรู้เกี่ยวกับ พรบ.รถยนต์ 2522

ธีระ อุตมะ. 2543. นโยบายด้านความมั่นคงของกัมพูชาต่อไทย : ศึกษากระบวนการกำหนด

นโยบาย ค.ศ. 1993-1997. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการต่อสู้ทางการเมือง และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ภายในรัฐบาลผสมของกัมพูชา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993-1997 คือภายหลังจากที่กัมพูชาได้รับการช่วยเหลือจากสหประชาชาติในการจัดให้มีการเลือกตั้งและต่อมาก็มีการจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้น โดยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ อาศัยกรอบความคิด เรื่องการเมืองในระบบรัฐบาลมาศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการต่อสู้ทางการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ภายในรัฐบาลผสมของกัมพูชาที่มีต่อการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงต่อไทย ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาลกัมพูชา ค.ศ. 1993 ดำเนินไปภายใต้บริบทของการต่อสู้ทางการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพรรคการเมืองในญูงสองพรรค คือ พรรคพุน ชินเป็ค ที่มีเจ้ารณฤทธิ์เป็นหัวหน้าพรรคและเป็นนายกรัฐมนตรี.คนที่ 1 กับพรรคประชาชนกัมพูชาที่มีนาย

สุนเซนเป็นหัวหน้าพรรคและเป็นนายกรัฐมนตรี คนที่ 2 พรรคการเมืองทั้งสองพรรค เคยเป็นศัตรูกันมาในอดีตและมีนโยบายที่แตกต่างกัน แต่ภายหลังจากที่มีการจัดตั้งรัฐบาลผสมแล้ว ก็ปรากฏความพยายาม ที่จะดำเนินการเจรจาต่อรองทางด้านการเมือง และประสานผลประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ของพรรคการเมือง เพื่อรักษาความอยู่รอดและเสถียรภาพของรัฐบาลผสมเอาไว้ การกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงที่เกิดจากแนวความคิดของผู้กำหนดการตัดสินใจของทั้งสองพรรคการเมือง ซึ่งฝ่ายหนึ่งมีความรู้สึกที่เป็นมิตรกับไทยและอีกฝ่ายหนึ่งเคยเป็นปฏิปักษ์ต่อไทย แต่เมื่อมีการเจรจา การต่อรองทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐบาลผสม ทำให้ทิศทางนโยบาย ด้านความมั่นคงของกัมพูชาต่อไทยมีลักษณะที่เป็นมิตรมากขึ้นกว่าในอดีต

นภาพร มนต์ทอง. 2546. *โครงการศึกษาการพัฒนากระบวนสวัสดิการสำหรับเด็กยากจน และด้วยโอกาสในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา* จ.สุรินทร์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชีวิต สาเหตุสำคัญของปัญหา คุณภาพชีวิต รูปแบบการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือกันเองในชุมชน การเข้าถึงระบบสวัสดิการ ผลการวิจัยพบว่า เด็กในชายแดนเป็นกลุ่มเด็กยากจน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทำไร่ ลอกปอ เนื่องจากที่ดินไม่เหมาะสมกับการทำนา จึงต้องซื้อข้าวเพื่อไว้รับประทาน นอกจากนี้ที่ดินที่ทำกินอยู่เป็นพื้นที่ในเขตป่าสงวน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เด็กในชายแดนจึงต้องทำงานรับจ้าง เพื่อเพิ่มหารายได้ในการเลี้ยงชีพ และให้กับครอบครัว เด็กมองเห็นว่าการได้ช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่เป็นสิ่งที่สำคัญ และมองเห็นว่า อนาคตที่ดี คือ การมีงานที่มั่นคง และหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว เด็กเหล่านี้ต้องการให้พ่อแม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ไม่ต้องออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน ไม่ต้องเช่าที่ดินทำกิน ส่วนการดำเนินชีวิตได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครองในรูปแบบของความเป็นห่วง เนื่องจากเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย สำหรับความยากลำบากที่เผชิญอยู่ คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านที่ดินทำกิน ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ความมั่นคงทางด้านคุณภาพชีวิต

นิพนธ์ ภรณ์นิติย์. 2539. *การประเมินสถานการณ์และแนวโน้มภัยคุกคามบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตรับผิดชอบของกองทัพบกที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.*

การศึกษานี้ได้ศึกษาถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปหลากหลายรูปแบบ ในอดีตที่ผ่านมาภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยึดภายในกัมพูชาของเวียดนามที่ผ่านมา และหลังจากการถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชาไปแล้วก็ตาม ความขัดแย้ง และการสู้รบในกัมพูชายังคงดำเนินอยู่ต่อไป แม้ว่าจะมีการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศ การสู้รบของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเขมรแดงก็ไม่มีทำ

สงบลง การกวาดล้างของฝ่ายรัฐบาลต่อฝ่ายเขมรแดง ซึ่งมีพื้นที่อิทธิพลอยู่ใกล้ชายแดนของไทย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแนวชายแดนที่นับวันจะขยายวงกว้างขวางมากขึ้นยากแก่การแก้ไข ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าขายผิดกฎหมาย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพและรายได้ การศึกษา การสาธารณสุข นับว่าเป็นภัยที่คุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และแนวโน้มภัยคุกคาม ได้แก่ การลักลอบค้าอวัยวะ การหลบหนีภัยจากการสู้รบ กองกำลังติดอาวุธปล้นราษฎรไทย การค้าอาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และความไม่ชัดเจนของเขตแดน

ซึ่งการแก้ไขปัญหายภัยคุกคามที่ผ่านมา แต่เดิมที่ใช้การปฏิบัติทางทหารเข้าแก้ไขสถานการณ์ ได้เปลี่ยนแปลงด้วยการใช้ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จเข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปัจจุบันได้มุ่งแก้ปัญหา 2 ประเด็น คือ การป้องกันชายแดนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยด้วยมาตรการต่างๆ กับอีกประการหนึ่ง คือ การพัฒนาเพื่อความมั่นคงให้มีความสมบูรณ์ในพื้นที่ประชาชนอยู่ดีกินดี ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันชายแดนและการป้องกันประเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นิยม สุทธิพร. 2544. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจของครัวเรือนเกษตรกรในการจ้างงานภาคเกษตรกรรม จากแรงงานย้ายถิ่นชาวกัมพูชา ศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่องนี้ ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจจ้างแรงงานภาคเกษตรกรรมจากแรงงานย้ายถิ่นชาวกัมพูชาในพื้นที่จังหวัดตราด กลุ่มตัวอย่างคือ ครัวเรือนเกษตรกรผู้จ้างจะเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางหรือสวนผลไม้เพาะปลูก 2542-2543 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

การทำสวนยางหรือสวนผลไม้ต้องใช้แรงงานจำนวนมากในขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ข้อเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องนโยบายแรงงานต่างชาติ จึงมุ่งให้มีการเปลี่ยนเป้าหมายการเก็บเกี่ยวจากชายยางแผ่นหรือน้ำยาง เป็นชายต้นยาง และควรส่งเสริมให้อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารามีมูลค่าสูงขึ้น ทั้งหมดนี้เพื่อต้องการจะลดจำนวนแรงงานอพยพจากกัมพูชาตามแนวชายแดน แล้วกระตุ้นให้แรงงานในประเทศและสมาชิกในครัวเรือนหันมาสนใจทำงานในภาคเกษตรกรรมทำสวนยางหรือสวนผลไม้มากขึ้น

นิรุทธิ์ เกตุสิริ. 2538. การศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการพลเรือน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นและราษฎร ต่อบทบาทหน้าที่ของกองทัพบกในการพัฒนาเพื่อความมั่นคงหมู่บ้านป้องกันตนเอง

ชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการพลเรือน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นและราษฎรในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ตอบทบทวนหน้าที่กองทัพในการพัฒนาเพื่อความมั่นคง หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลความคิดเห็นตอบทบทวนหน้าที่ของกองทัพบก ในการพัฒนาเพื่อความมั่นคงหมู่บ้านชายแดนไทย-กัมพูชา ทางด้านการจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้แก่ราษฎร ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการปรับปรุงโครงสร้างขั้นพื้นฐานและสาธารณประโยชน์ ด้านพัฒนาร่างกายจิตใจและปรับปรุงคุณภาพชีวิต และด้านงานจัดระบบรักษาความปลอดภัย

ประเสริฐ พรรคเจริญ. 2536. ปัญหาการกัมพูชากับการป้องกันตามแนวชายแดนพื้นที่อีสานตอนล่าง.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การสู้รบภายในกัมพูชา และบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จะลดลงอย่างมาก แต่ความขัดแย้งยังมีอยู่ โดยมีการสู้รบของกลุ่มต่างๆ และอาจเป็นช่องว่างให้เวียดนามเข้าแทรกแซงทหารกัมพูชา และยุทธศาสตร์การรวมสหพันธรัฐอินโดจีนของเวียดนามก็จะส่งผลกระทบต่อชายแดนไทย-กัมพูชา อย่างมาก

จากผลการศึกษาพบว่า ด้านสังคมวิทยา ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว แต่ด้านการมีบุตรยังคงมากอยู่ ด้านการเมืองการปกครอง จากการวิจัยเกี่ยวกับพื้นฐานด้านการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจแต่ในด้านการเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และการเลือกตั้ง โดยให้คำนึงถึงนโยบายและให้ติดตามผลผู้ที่ได้รับคัดเลือก ยังคงต้องปรับปรุงในการสร้างความเข้าใจอยู่บ้าง ด้านเศรษฐกิจยังมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ และด้านการทหาร ประชาชนในหมู่บ้านตามพื้นที่ชายแดนนั้น ปกติมีขวัญและกำลังใจดีพอสมควรอยู่แล้ว ดังนั้น ชีตความสามารถในทางทหารจึงเป็นสิ่งที่ต้องเสริมสร้างให้ได้จนถึงระดับที่ต้องการ

ทางเลือกสำหรับกองทัพไทย คือ การพัฒนาอำนาจกำลังรบ พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพกำลังพล และทำการประสานงานเพื่อความมั่นคงเพื่อสร้างระบบยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ ลดเงื่อนไข ลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนในระดับหมู่บ้านถือว่ามีความสำคัญมาก ควรพิจารณาแก้ไขปัญหาคความยากจนและปัญหาที่ดินทำกินของราษฎร เพื่อให้การป้องกันชายแดนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปราณีต แยมงาม. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ของคนต่างอายุในภาษาเขมรถิ่น
ไทยที่บ้านตะลุงเก่า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ภาษาเขมรถิ่นไทยของคน
สามกลุ่มอายุที่ตำบลตะลุงเก่า ตำบลโคกม้า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ รวมถึงแสดง
แนวโน้มการใช้คำศัพท์ภาษาเขมรถิ่นไทยสำเนียงตะลุงเก่าในอนาคต วิธีการศึกษาเป็นการวิจัย
เชิงคุณภาพภาคสนาม ใช้คำศัพท์ในการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลจำนวน 637 คำ แยกตาม
กลุ่มคำศัพท์ 12 กลุ่ม โดยใช้คำศัพท์ภาษาเขมรสุรินทร์ซึ่งปรากฏในพจนานุกรมเป็นหลักในการ
เปรียบเทียบ

ผลการศึกษารูปได้ว่า ผู้พูดภาษาเขมรตะลุงเก่ามีการใช้คำศัพท์ 6 ลักษณะดังนี้
คำศัพท์ที่ผู้พูดทั้งสามกลุ่มอายุใช้เหมือนกันและเป็นคำเดียวกันกับคำศัพท์หลัก คำศัพท์คนละคำ
กับคำศัพท์หลักแต่มีความหมายเหมือนกันหรือใช้แทนกันได้ คำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือ
อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันกับคำศัพท์หลัก คำศัพท์ที่มีผู้พูดบางคนไม่รู้คำศัพท์หรือจำคำศัพท์
ไม่ได้ คำยืมจากภาษาไทยมาตรฐาน และคำศัพท์อื่นๆ หลายชนิด

นอกจากนี้ยังพบการแปรเสียงทั้งเสียงพยัญชนะ สระ และโครงสร้างพยางค์ โดยการแปร
เกิดจากการทำให้การออกเสียงง่ายและรวดเร็วขึ้น

จากการศึกษาในครั้งนี้ได้เห็นแนวโน้มว่า ผู้พูดภาษาเขมรตะลุงเก่าที่มีอายุน้อย มีการ
เปลี่ยนแปลงการใช้คำศัพท์และการแปรเสียงมากที่สุด โดยมีแนวโน้มจะใช้แวดวงคำศัพท์ภาษา
เขมรน้อยลง และใช้คำยืมจากภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

ปรีชา สายประเสริฐ. 2538. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกอาสาสมัคร
ดินแดน สังกัดกองร้อยอาสาสมัครดินแดน อำเภอที่รับผิดชอบพื้นที่ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา ประชาธิปไตย ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา ไทยคดีศึกษา - เน้นสังคมศาสตร์ คณะ
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทัศนะของผู้บังคับบัญชาในระดับผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับหมวด ผู้
บังคับหมู่ ของกองร้อยอาสาสมัครดินแดน ที่มีต่อผู้บังคับบัญชาทั้งบทบาทที่คาดหวังและ
บทบาทที่เป็นจริง ในอำเภอ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา โดยจะ
ศึกษาประเด็นต่างๆ เช่น การปฏิบัติหน้าที่ ปัญหา และสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่
สมาชิกอาสาสมัครดินแดน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชาคาดหวังในบทบาทในระดับมาก 6 ด้านด้วยกัน คือ การรักษาความสงบ การปฏิบัติหน้าที่หาข่าว การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการ ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่รับผิดชอบ งานโยธา และด้านช่วยเหลือประชาชน

ส่วนปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาเท่าที่ควร การไม่มีอำนาจตามการรองรับของกฎหมาย การขาดขวัญกำลังใจ และค่าตอบแทน สวัสดิการที่น้อย อีกทั้งไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดกำลังพลยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง อาวุธยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย

ปวดีร์ นวมะรัตน์. 2538. บทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-

กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการป้องกันประเทศ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกับภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคมของผู้นำชุมชน รวมถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาทผู้นำชุมชน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในเขตพื้นที่ อ. ตาพระยา จ. สระแก้ว กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้นำชุมชนของหมู่บ้านป้องกันตนเอง โดยการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า อายุของผู้ชุมชนมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การมีญาติเป็นผู้นำชุมชนและการได้รับการสนับสนุน หรือผลักดันให้เข้ามาดำรงตำแหน่งจากอดีตผู้นำชุมชนคนปัจจุบันที่เป็นญาติปัจจัยทั้งหมดนี้ มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านการป้องกันประเทศ

ปิยนาง เสี่ยมศักดิ์. 2538. แนวทางการจัดบริการสังคมแก่ราษฎรตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา

ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลตาเมียง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริการสังคมที่ราษฎรตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา-ไทย ได้รับอยู่ในปัจจุบันนี้ โดยศึกษาที่ตำบลตาเมียง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ การศึกษานี้จะใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นและประมวลปัญหาความต้องการบริการสังคมของราษฎรจากกลุ่มประชากรใน 8 หมู่บ้านตำบลตาเมียง

ทั้งนี้ได้มีการแบ่งกลุ่ม การบริการสังคม 6 ด้านด้วยกัน คือ การศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน การรักษาระดับของรายได้ การจ้างงาน และบริการสังคมทั่วไป โดยสรุปจะพบว่า ปัญหาและความต้องการในเรื่องการศึกษา เป็นปัญหาสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนไม่มีค่า

เล่าเรียนให้บุตรหลาน ประชาชนขอให้มีการเพิ่มจำนวนทุนการศึกษา และการอบรมความรู้ให้ชาวบ้านมากขึ้น ในด้านสาธารณสุขพบปัญหาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลมากที่สุด รองลงมา คือ ความไม่พร้อมของบุคลากรทางการแพทย์ รวมไปถึง อุปกรณ์การแพทย์อีกด้วย ในด้านที่ดินทำกิน พบปัญหาไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน โดยประชาชนขอให้มีการจัดสรรที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น ด้านการรักษาระดับรายได้ พบปัญหา คือ รายได้ที่ไม่แน่นอน โดยขอให้มีการประกันราคาสผลผลิต และให้มีการสร้างงานในชนบทมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากประชาชนให้รับแก้ไขปัญห การว่างงาน ปัญหาแหล่งน้ำ อีกด้วย

พงษ์รัตน์ดา บุตรโต. 2548. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับกัมพูชาในช่วง พ.ศ.2544 ถึง พ.ศ.2547. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาลานภาพทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับ กัมพูชา ในปี 2544-2547 โดยศึกษานโยบายทางเศรษฐกิจ มาตรการทางการค้า เป้าหมาย ยุทธ ศาสตร์ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและกัมพูชา โดย วิเคราะห์จากการค้าและการลงทุนที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าไปทำการค้า และการลงทุน ในกัมพูชา

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับกัมพูชาในช่วงปีพ.ศ. 2544 - 2547 เป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้ไทยและกัมพูชามีการค้าและการลงทุน ระหว่างกันมากขึ้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับกัมพูชา เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและความขัดแย้งเชิงประวัติศาสตร์ที่ทำให้ชาวกัมพูชามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชาวไทย จะเห็นได้จากในช่วงต้นปีพ.ศ. 2546 ได้เกิดเหตุจลาจลเผาสถานทูตไทย และห้างร้านบริษัทของคนไทยในกัมพูชา รัฐบาลไทยจึงได้ลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูตกับ กัมพูชา และปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชาชั่วคราว ซึ่งตอนหลังความสัมพันธ์ก็ดีขึ้น และไทยได้ปรับเปลี่ยนนโยบายและมาตรการทางการค้าที่ให้ผลประโยชน์กับกัมพูชา ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนทิศทางการความสัมพันธ์เพื่อให้เห็นผลลัพธ์จากการดำเนินนโยบาย

พรพิมล ตรีโชติ. 2540. การศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

การศึกษานี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของขบวนการการค้ายาเสพติดในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง นับว่าเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อขบวนการค้ายาเสพติด 2 ประการ คือ

ประการแรก ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ อันได้แก่ จีน ไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา ต่างมีบทบาทในกระบวนการต่างกัน จีนเป็นแหล่งผลิตสารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติดและช่องทางผ่าน ยาเสพติดไปยังฮ่องกง และประเทศตะวันตก ไทย เป็นแหล่งทุน เป็นตลาดรองรับสินค้า พม่า เป็น แหล่งผลิตวัตถุดิบและยาเสพติดทั้ง ผิ่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ลาว เป็นแหล่งผลิตฝิ่นที่สำคัญและ เป็นจุดรับส่งสินค้าก่อนกระจายสู่ภายนอก และเวียดนาม กัมพูชา เป็นทางผ่านที่สำคัญของสินค้า

ประการที่สอง อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงขณะนี้ นอกจากเป็นแหล่งผลิตและเส้นทางผ่าน ของยาเสพติดแล้ว ยังเป็นตลาดยาเสพติดที่สำคัญของโลก อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจใน ปัจจุบันที่เป็นไปในทางเสรีนิยม ทุนนิยมการค้า ในขณะที่ประชาชนยังไม่คุ้นเคย ปัญหายาเสพติด จึงขยายตัว เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้เร็วและมาก ซึ่งเป็นทางออกให้กับผู้ด้อยโอกาสทาง สังคม และถูกสภาวะเศรษฐกิจแบบใหม่บีบคั้น

แนวทางการแก้ไขที่งานวิจัยชิ้นนี้นำเสนอ คือ ควรจะมีการประสานงานระหว่างประเทศ อย่างไรพรมแดน แม้ว่าจะประสบปัญหาข้อจำกัดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกัน ความร่วมมือจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อทุกประเทศเข้าใจปัญหาและข้อจำกัดของประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ถ่องแท้ รวมทั้งมีความจริงใจที่จะร่วมมือและให้การสนับสนุน

พลับพลึง คงชนะ. 2544. กัมพูชา: บรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์และแหล่งสนเทศ.สถาบันเอเชียแปซิฟิก ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์ฉบับนี้ เป็นการรวบรวมงานเขียนทางวิชาการเฉพาะด้าน สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับกัมพูชา งานเขียนดังกล่าว ได้แก่ หนังสือ บทความใน หนังสือ บทความในวารสาร บทความในนิตยสาร และวิทยานิพนธ์ ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2538 ถึงเดือนมิถุนายน 2539 ในการจัดพิมพ์ บรรณานุกรมประเภทหนังสือนั้นได้จัดแบ่งประเภท เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การเมืองการปกครอง การศึกษา ประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม วรรณกรรม ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และความเชื่อ ซึ่งแต่ละประเภทยังได้เรียงลำดับตามตัวอักษร

พัชรา ศิลปบรรเลง. 2537. สุขภาพจิตของประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนด้านจังหวัด
จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้มุ่งเพื่อหาสัดส่วนของปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนในหมู่บ้านป้องกันตนเอง
ชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด ซึ่งมักประสบปัญหาความไม่มั่นคงของพื้นที่ที่อยู่อาศัย
นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านสุขภาพจิต โดยดูจากตัวแปรต่างๆ เช่น อายุ เพศ รายได้
การศึกษา ฯลฯ ทั้งนี้มีปัจจัยหนึ่งซึ่งต่างจากงานวิจัยที่ได้ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตขึ้นอื่นๆ คือ ปัจจัย
เรื่องการคุกคามจากประเทศเพื่อนบ้าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบ
สุขภาพจิต จากกลุ่มตัวอย่าง 375 คน ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านป้องกัน
ตนเอง มีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่าเกณฑ์ปกติทุกด้าน

พิชัย เปรมจิตสิน. 2539. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น
พื้นฐานบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้
กระบวนการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-
กัมพูชา ในภาคตะวันออก ใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและ
การวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการกระตุ้นการทำงานของบุคลากร ด้านการ
ประสานงาน กำกับ ติดตามและนิเทศ และด้านการประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้
กระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน
จังหวัดจันทบุรี ตราด และสระแก้ว วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทาง
การศึกษาชั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผล
การศึกษาพบว่า ตัวแปรคือปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้กระบวนการบริหารโรงเรียน ขยาย
โอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในจังหวัดจันทบุรี ตราด และ
สระแก้ว ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและการวางแผน ด้าน
การจัดสรรทรัพยากร ด้านการกระตุ้นการทำงานของบุคลากร ด้านการประสานงาน กำกับ
ติดตามและนิเทศ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

พิชัย รอดเรืองศรี. 2540. ความมั่นคงแนวชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณพื้นที่จังหวัดสระแก้ว.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวชายแดนไทย-กัมพูชาในจังหวัดสระแก้ว เป็นพื้นที่ราบ ปราศจากสิ่งกีดขวางทางธรรมชาติ สถานการณ์ต่างๆ ในกัมพูชา จึงส่งผลกระทบต่อไทยอย่างง่ายดาย ซึ่งมีความสำคัญและสมควรให้มีการแก้ปัญหา ความมั่นคงทางแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีระบบ โดยรัฐบาลต้องเข้าใจปัญหาชายแดนและให้น้ำหนักความเจริญของหมู่บ้านบริเวณชายแดนมากกว่าหมู่บ้านปกติอื่นๆ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ประเทศไทยควรมีนโยบายต่างประเทศที่เป็นกลาง ควรเตรียมมาตรการรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กับการให้ความสำคัญขยายโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชายแดนต่างๆ มีสภาพชีวิตดีขึ้น มีหลักประกันที่มั่นคง ทำให้เป็นแนวป้องกันชายแดน ที่มีศักยภาพ

พิชิตพล แจ่มจำรัส. 2545. มิติความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ที่ส่งผลกระทบต่อไทยในห้วง

พ.ศ. 2536-2545. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ โรงเรียน

เสนาธิการทหารบก.

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ทั้งด้านบวก และลบระหว่างไทย-กัมพูชา ในช่วงปี 2536-2545 ในด้านความมั่นคง สังคม จิตวิทยา และความมั่นคงทางการทหารและการป้องกันประเทศเป็นหลัก ส่วนด้านความมั่นคงทางการเมืองและความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้ศึกษาประกอบเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์และได้สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลทันเหตุการณ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา จะดำเนินบนพื้นฐานผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานเหมือน ๆ กัน คือการรักษาให้ประเทศอยู่รอดเป็นเอกราช และส่งเสริมความกินดีอยู่ดีของคนในชาติ แต่ผลประโยชน์ของไทยบางอย่างแตกต่างไปจากผลประโยชน์ของชาติกัมพูชา กล่าวคือ ไทยมีความต้องการที่จะให้กัมพูชามีความสุข ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ไทย ส่วนกัมพูชาอยู่ที่ความต้องการเอกราชของชาติ ส่วนในเรื่องของการมีทัศนคติบางอย่างไม่พึงประสงค์ต่อกันเพราะว่าทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์กันที่ดีและไม่ดีสลับกันไป ตั้งแต่ในอดีตจนส่งผลมาถึงในปัจจุบันทำให้ต่างฝ่ายต่างมีความหวาดระแวง

พีรเดช เสถียรธีรกร. 2545. ค่านิยมและพฤติกรรมของนักพนันต๋อบ่อนคาสิโนในต่างประเทศ:

กรณีศึกษา: บ่อนคาสิโนสตาร์เวกัส เอนเตอร์เทนเมนต์ ต.ปอยเปต อ.โอวจไรว จังหวัด

บัณฑิตยเมียนเจย ราชอาณาจักรกัมพูชา, สารนิพนธ์สาขามานุษยวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การศึกษานี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมและพฤติกรรมของนักพนันต่อบ่อนคาสีโนในต่างประเทศโดยศึกษาบ่อนคาสีโน สตาร์เวกัส เอนเตอร์เทนเมนต์ ต.ปอยเปต อ.โอวจโรจ จ.บันเตียเมียนเจย กัมพูชา ซึ่งเป็นบ่อนติดชายแดนไทย บริเวณ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว ซึ่งมีคนไทยเข้าไปมากเฉลี่ยวันละหนึ่งหมื่นคน มีวงเงินเดิมพันประมาณ 5 หมื่นบาทต่อคน นอกจากนี้ยังพบว่า ในบริเวณชายแดนฝั่งกัมพูชา ยังมีบ่อนอื่นๆ อีกถึง 7 แห่ง ในบริเวณเดียวกัน

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมและค่านิยมของนักพนันเกี่ยวกับการเล่นพนันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมกับเกมการเล่นการพนันที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยนก็คือความต้องการที่จะชนะการพนัน และพบว่าบ่อนคาสีโนในกัมพูชาเป็นบ่อนคาสีโนที่พัฒนาได้อย่างรวดเร็วและยังมีนักพนันชาวไทยไปเล่นพนันมากที่สุด เนื่องจากมีความเหมาะสมทั้งทางด้านที่ตั้งที่ไม่ไกลเกินไปและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบวงจรรวมทั้งขนาดและจำนวนบ่อนที่มีพอเพียงต่อความต้องการของนักพนันไทย

พิรพล รักเรียนรบ. 2539. คนไทยเกาะกงกับความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย

ป้องกันราชอาณาจักร.

การศึกษานี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดเกาะกงเป็นจังหวัดหนึ่งของกัมพูชา มีประชาชนกัมพูชาเชื้อสายไทย (คนไทยเกาะกง) ซึ่งเป็นกลุ่มคนไทยที่มีความสามัคคี มีความสามารถ มีส่วนร่วมในการเมืองของกัมพูชา ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษาเหมือนคนไทย รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทยตามแนวชายแดนมาโดยตลอด

ผลการศึกษาพบว่า จากความสัมพันธ์ทางด้านเชื้อชาติระหว่างคนไทยเกาะกงกับคนไทยและเงื่อนไขของผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีอันทันสมัยที่คนไทยเกาะกงได้รับทำให้คนไทยเกาะกงมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศไทย ตราบเท่าที่ประเทศไทยยังมองคนไทยเกาะกงว่าเป็นคนไทย และมีนโยบายการช่วยเหลือคนไทยเกาะกง

ผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนไทยเกาะกง คือ ส่งเสริมการดำเนินนโยบายความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) โดยมุ่งแต่กลุ่มคนไทยเกาะกงเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาความผูกพันอันดี อันจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงในด้านต่างๆ ในโอกาสต่อไป และกำหนดกลุ่มคนไทยเกาะกงเป็นกลุ่มเป้าหมาย ในกรณีการปฏิบัติการทางทหารหากเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะในแง่การปฏิบัติการพิเศษ

ไพรัช บุรุษยศิริ. 2536. การค้าชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและ

กัมพูชาต่อเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้เพื่อศึกษานาข้อมูลของลาวและกัมพูชาอันจะช่วยในการทำการค้าชายแดนของไทย เพื่อศึกษาลู่ทางและศักยภาพทางการค้าชายแดนของประเทศไทยในลาวและกัมพูชา เพื่อเสนอแนะวิธีการในการส่งเสริมการค้าชายแดนของประเทศไทยให้ดำเนินไปด้วยดี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และจากเอกสารต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการค้าระหว่างไทยและลาวมีทั้งการค้าในระบบ ซึ่งถูกต้องตามกฎหมายผ่านกระบวนการศุลกากร ประกอบด้วย การค้าปกติ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน ซึ่งพรมแดนไทยลาวมีความยาวค่อนข้างมาก จึงทำให้มีการค้านอกระบบที่มีเจตนาเลี่ยงกระบวนการศุลกากร และเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย สำหรับช่องทางที่ติดต่อกันมี 3 ประเภท คือ จุดผ่านแดน จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน อุปสรรคทางการค้าไทยและลาว ได้แก่ ด้านบุคคล ทั้งผู้ค้าที่ขาดความจริงใจในการทำการค้า ลาวขาดบุคลากรที่มีความสามารถ และขาดแคลนสาธารณูปโภค และไทยยังมีคู่แข่งการค้า อย่างมาเลเซีย และญี่ปุ่น แต่โอกาสและการลงทุนของนักธุรกิจไทยในลาว ค่อนข้างจะเปิดกว้างอีกทั้งมีความคุ้นเคยกันดี และลาวกำลังพยายามเปลี่ยนแปลงด้านการค้าต่างประเทศ โดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน ภาครัฐควรเป็นจุดผ่านแดนถาวรให้มากขึ้น และขยายเวลาเปิดให้นานขึ้น และมีการกระจายอำนาจสู่ระดับจังหวัด ทางฝ่ายเอกชนควรมีข้อมูล เกี่ยวกับประเทศคู่ค้าอย่างพร้อมมูลให้นักธุรกิจผู้ทำการค้ากับลาวและกัมพูชา ด้านนักธุรกิจเองต้องมีการขลอตัว ให้เข้มแข็งเพื่อจะได้มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

กุญศักดิ์ รุ่งโรจน์. 2540. อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน: ศึกษาเฉพาะ

กรณีจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

งานวิจัยนี้กล่าวถึงจังหวัดชายแดนเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบทางด้านความมั่นคงทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม และยังมีปัญหาเกี่ยวกับเส้นแบ่งเขตแดน จุดผ่านแดน ปัญหาการก่อการร้าย เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาซึ่งประชากร อาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และปัญหาด้านสาธารณสุข ซึ่งจังหวัดสระแก้วนั้นมีพื้นที่ติดกับกัมพูชา และมีการสู้รบจากความไม่สงบทางการเมือง ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และความไม่ปลอดภัยของประชาชนอยู่เสมอ อีกทั้งมีผู้อพยพและหลบหนีเข้าเมืองเป็นจำนวนมาก

ผลการวิจัยพบว่า อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้วยังไม่สอดคล้องกับบทบาทและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานดังกล่าว เพราะอำนาจในการพัฒนาและจัดสรร

งบประมาณ เพื่อการพัฒนาจังหวัดยังอยู่ที่ส่วนกลาง จึงมีข้อเสนอแนะให้ส่วนกลางควรมอบ
อำนาจในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในความรับผิดชอบของตนให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

มาริสสา โกเศยะโยธิน. 2543. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านเกษตรธรรมชาติสำหรับ

ครัวเรือนเกษตรกร บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้และทักษะในการปฏิบัติ
งานด้านเกษตรกรรมธรรมชาติ ผ่านกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งศึกษา
เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมของครัวเรือนเกษตรกร ก่อนและ
หลังการวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากเกษตรกร อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
ผลการวิจัยพบว่าภายหลังร่วมกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกษตรกรมีสัมฤทธิ์ผล
การเรียนรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก เช่น มีการลดการใช้สารเคมีการเกษตร แล้วหันมา
ใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชแทน อันแสดงให้เห็นว่ากระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสม
ที่จะใช้ในการทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ อันเป็นแนวทางเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และเป็น
ส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยสามารถทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมรวม
ไปถึงสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ดี ในการนำไปปฏิบัติควรคำนึงถึงความสะดวกของภูมิปัญญาชาวบ้าน
ปัญหาของชุมชน และควรมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

รวิวรรณ นิรัญสุข. 2547. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา : ศึกษาภายหลังการเลือกตั้งปี
ค.ศ.1993. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
ระหว่างไทยกับกัมพูชา ทางด้านการค้าและการลงทุนตั้งแต่ปีค.ศ.1993 เพื่อศึกษาถึงนโยบาย
มาตรการการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศของกัมพูชา และเพื่อศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรค
ต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-กัมพูชา ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากการเมือง ปัญหาด้าน
เศรษฐกิจ และปัญหาที่เกิดจากผู้ประกอบการทั้งสองประเทศ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้
เอกสารและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาทางด้านการเมืองเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดต่อความสัมพันธ์
ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการเมือง
ภายในประเทศกัมพูชา สำหรับปัญหาทางเศรษฐกิจที่เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-

กัมพูชา ส่วนใหญ่แล้วเกิดจากการปรับเปลี่ยนนโยบายและมาตรการทางการค้า การลงทุน ของ ประเทศกัมพูชาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง นอกจากนี้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากฝ่ายไทยในเรื่อง ของมาตรการทางการค้าและการขาดข้อมูลทางการตลาดที่สำคัญในประเทศกัมพูชา ซึ่งนักธุรกิจ ไทยที่เข้าไปลงทุนทำการค้าและการลงทุนนั้นยังไม่ทราบข้อมูลมากนัก ส่วนปัญหาที่เกิดจาก ผู้ประกอบการทั้งสองประเทศ ในเรื่องของทัศนคติที่ไม่ดีจากการดำเนินธุรกิจร่วมกันของ ผู้ประกอบการทั้งสองฝ่าย ปัญหาที่เกิดจากผู้ประกอบการฝ่ายกัมพูชา ได้แก่ การเอาเปรียบ กับนักธุรกิจไทย ที่เพิ่งจะเข้าไปประกอบการค้าและการลงทุนในกัมพูชา ส่วนทางฝ่ายไทย ปัญหาที่ เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์ในระยะสั้น และความไม่ซื่อสัตย์ใน การดำเนินธุรกิจ ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อภาพรวมทางด้านเศรษฐกิจ การค้า ทั้งในระดับ การค้าปกติ และการค้าชายแดน รวมถึงการเข้าไปลงทุนของนักธุรกิจไทยในกัมพูชานานวันม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเริ่มปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ การเมืองภายในประเทศกัมพูชาเริ่มคลี่คลายลง ทำให้ผู้ประกอบการชาวไทยมีความมั่นใจที่จะ เข้าไปลงทุนในกัมพูชามากขึ้น

ราตรี พันธุมจินดา. 2541. ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อการ

พัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียน วิทยาลัยในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและ อารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนวิทยาลัยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอรัญ ประเทศ เป็นการศึกษานอกระบบจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ที่มีกระบวนการทดลอง ทดสอบ ตาม แบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและ อารมณ์ ซึ่งได้ผลของการศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มีระดับสุขภาพจิตในระยะหลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ การทดลองและกลุ่มที่ได้รับการทดลองจะมีสุขภาพจิตดีกว่าก่อนการทดลอง

วัชรินทร์ ยงศิริ. 2547. การค้าชายแดนไทยกับอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้ ได้ศึกษาการเมืองภายในของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง เพราะการจะ เข้าใจสภาพและปัญหาการค้าชายแดนที่ไทยมีกับประเทศเหล่านี้ จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงมิติ การเมืองภายในของแต่ละประเทศ ด้วยเหตุที่ปัญหาการเมือง ปัญหาการค้า และสภาพแวดล้อม มี

การยึดโยงและสัมพันธ์กัน เมื่อผู้กำหนดนโยบาย และแนวทางปฏิบัติในการติดต่อค้าขายระหว่างไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงได้ในทิศทางที่ถูกต้อง และเกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการเมืองภายในของกัมพูชาต่อการค้าชายแดน ในเมื่อมีการช่วงชิงอำนาจระหว่างพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเป็นรัฐบาลที่ผ่านมา ทำให้การค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาตามจุดต่างๆตลอดแนวชายแดนกลายเป็นจุดแย้งซึ่งผลประโยชน์ระหว่างพรรคการเมือง เพื่อการควบคุมเก็บภาษีจากการค้าชายแดน ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดการตั้งด่านเก็บภาษีเถื่อนเพื่อผลประโยชน์ของพรรคและผู้มีอำนาจ จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าชายแดน ที่พ่อค้าไทยจะต้องจ่ายภาษีเถื่อนเบียดเบียนรายทางจนกระทั่งถึงตลาดผู้บริโภคภายในประเทศ กัมพูชา จนทำให้ต้นทุนของสินค้ามีราคาแพงเมื่อถึงมือผู้บริโภค เนื่องจากพ่อค้าไทยผลักภาระภาษีเถื่อนนี้ไปไว้ในต้นทุนของสินค้าส่งออก

วัชรินทร์ ยงศิริ. 2547. *ไทยกับกัมพูชา : ปัญหาที่ประสบในปัจจุบัน และแนวทางแก้ไขในอนาคต*.

กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ตั้งแต่กัมพูชาเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากสังคมนิยมมาเป็นประชาธิปไตย ในปี 1993 และ 1998 โดยศึกษาถึงการพัฒนาก้าวหน้า ปัญหาการค้า และแนวทางแก้ไขตลอดจนศึกษาวิธีการค้าชายแดนที่มีศักยภาพเกื้อหนุนให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ ประกอบกับศึกษาถึงประเด็นเส้นทางขนส่งสินค้าจากชายแดนไทยเข้าไปในกัมพูชาและสินค้านำเข้า-ส่งออก ศึกษาถึงสู่ทางการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการค้าชายแดน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ผลการศึกษาพบว่า การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ไม่มีพัฒนาการใดๆที่ก้าวหน้าขึ้น ด้วยสาเหตุ คือ การค้าชายแดนไทยยังคงรูปของสินค้าเหมือนเดิม พ่อค้าไทยขายสินค้าอุปโภคบริโภค และวัสดุก่อสร้าง ซึ่งสร้างผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกรไทย ส่วนพ่อค้ากัมพูชาขายสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นการทำลายป่าไม้และทรัพยากรสัตว์น้ำโดยไม่มีการอนุรักษ์ สาเหตุทางการเมือง ทำให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งกันในความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ถึงขั้นปิดจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน และปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนเปลี่ยนเป็นปัญหาการก่ออาชญากรรมข้ามพรมแดน อาทิ การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน ยาเสพติด รถยนต์ การโจรกรรมวัตถุโบราณ ปัญหาบ่อนการพนันตามจุดผ่านแดนถาวร การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย ซึ่งโอกาสและความเป็นไปได้ในการพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาให้ขยายตัวไปสู่การพัฒนาด้านการลงทุน ตลอดจนพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลกัมพูชา ในการแก้ปัญหา และดำเนินนโยบายร่วมกัน

วาริน สุขเสมอ. 2537. การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว:

กรณีศึกษาผลกระทบของชุมชนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของชุมชนเมืองอรัญประเทศ ว่าเป็นประตูติดต่อกับประเทศกัมพูชาโดยตรง มีความได้เปรียบเชิงที่ตั้ง ในการเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าชายแดนภาคตะวันออกแห่งหนึ่งของไทย และหลังจากที่รัฐบาลมีนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นตลาดการค้า ชุมชนเมืองอรัญประเทศ บริเวณคลองลึก อ. อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วออกสู่นอกเขตเทศบาลตำบลในบริเวณพื้นที่ผังเมืองรวม ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากรชุมชนเมืองกับทั้งศึกษาบทบาทและภาวะการค้าในตลาดการค้าชายแดน ภาวะปัญหาและบทบาทของชุมชนที่มีผลกระทบจากชุมชนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

ผลการศึกษาพบว่า ตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกภาคของไทย มีกิจกรรมการค้าส่งออกและค้าปลีก รวมทั้งเป็นแหล่งส่งสินค้าอุปโภค บริโภค ไปยังประเทศแถบอินโดจีน กิจกรรมดังกล่าวทำให้ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางลบตามมา เช่น การรุกกล้าที่สาธารณะ สภาพที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหามลภาวะ ขาดโครงข่ายคมนาคมสำรองที่จะเชื่อมกับถนนสายหลัก

ผู้เขียนได้เสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาสำหรับพื้นที่ชุมชนเมืองอรัญประเทศ เช่น ให้มีการจัดกลไกเพื่อพัฒนาที่ดินสาธารณะประโยชน์ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานโดยเสนอให้สร้างถนนวงแหวนในบริเวณที่มีการขยายตัว ด้านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม พัฒนาล้งท้องถิ่น พัฒนาด้านอุตสาหกรรมเพื่อผลิตและส่งออก พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพการค้าและอุตสาหกรรม สำหรับบริเวณตลาดโรงเกลือได้เสนอให้เป็นศูนย์กลางตลาดการค้าชายแดน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถซื้อสินค้าต่างประเทศในราคาถูก เป็นแหล่งการค้าที่ก่อให้เกิดรายได้และเพิ่มอาชีพให้ราษฎรในท้องถิ่น

วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์, และคนอื่นๆ 2547. ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคสุมาตราแม่น้ำโขง. กรุงเทพฯ : สถาบันยุทธศาสตร์การค้า หอการค้าไทย.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด แนวนโยบายด้านการเมือง ข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าชายแดนของกลุ่มประเทศ CCLMV (จีนตอนใต้ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม) การเปลี่ยนแปลง ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านต่างๆของประเทศไทยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และกำหนดยุทธศาสตร์การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคสุมาตราแม่น้ำโขงและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ รวมถึงการเสนอแนะแนวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการ การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกับประเทศในอนุภูมิภาคสุมาตราแม่น้ำโขง ประกอบไปด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาความสัมพันธ์การค้าชายแดน ยุทธศาสตร์พัฒนาความสัมพันธ์การค้าผ่านแดน และยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการขนส่งและการส่งมอบ (Logistic System) ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ซึ่งแต่ละยุทธศาสตร์จะมีแผนงานและโครงการรองรับในการปฏิบัติงานด้วย

วิจิต ยาทิพย์. 2540. ประเทศกัมพูชากับความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงสถานการณ์อันเปราะบางทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของกัมพูชาก่อให้เกิดปัญหาต่อประเทศไทยมากมาย มีผู้อพยพเข้ามาในไทยเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านการบริหารและปกครอง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านความปลอดภัย มีโจรผู้ร้าย ยาเสพติดและอาชญากรรมเข้ามาในไทย และด้านภาพพจน์ของประเทศ

ผู้วิจัยเสนอแนวทางที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหากัมพูชา ดังนี้ ดำเนินนโยบายทางด้านการต่างประเทศ ให้เกิดความปรองดองในประเทศกัมพูชา ใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการพัฒนา ดำเนินนโยบายถ่วงดุลอำนาจกับประเทศเวียดนาม เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันตนเอง มีการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อทุกชนิดที่มีอยู่ และปัญหาตามแนวชายแดนของทั้ง 2 ประเทศ ก็ต้องมีมาตรการที่ได้ขีดขาด และต่อเนื่องในการรับมือกับการก่อความไม่สงบต่างๆ

วินัย จันทมาศ. 2541. นโยบายต่างประเทศของไทยต่อกัมพูชา ในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยต่อกัมพูชาในสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของนโยบายในการจัดการการค้าชายแดนและความมั่นคงตามแนวชายแดน ผลสำเร็จดังกล่าวมาจากนโยบายของรัฐและจากการที่ไทยเป็นส่วนหนึ่งของคณะทูตอาเซียน ที่ผลักดันให้เกิดกลุ่มเพื่อนกัมพูชา ซึ่งทำให้กระบวนการเลือกตั้งของกัมพูชาในปี พ.ศ. 2541 ประสบผลสำเร็จ ซึ่งทำให้เกิดความมั่นคงตามแนวชายแดน เห็นได้จากความสำเร็จในการสร้างสันติสุขและความสงบตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านเศรษฐกิจเนื่องจากการเป็นจุดผ่านแดนถาวร เป็นผลทำให้รับประโยชน์ในด้านการค้าการลงทุนและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีนโยบายบางส่วนที่ทำให้เกิดผลลบต่อประโยชน์ของชาติเช่นกัน

วิบูลย์ศักดิ์ หนีพาล. 2545. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาบริเวณพื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกองกำลังสุรนารีและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 2 ส่วนแยกที่ 2 ในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ระยะทาง 364 กิโลเมตร ในเขตรับผิดชอบคือจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ความจำเป็นที่จะต้องจัดระเบียบพื้นที่นี้ เกิดขึ้นภายหลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมื่อรัฐบาลของกัมพูชาต้องการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจตามระบบทุนนิยม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยบริเวณชายแดนหลายด้าน อาทิ แรงงานต่างชาติดังกล่าว การลักลอบค้าของผิดกฎหมาย การปล้นจี้จับราษฎรไทยไปเรียกค่าไถ่ การลักลอบค้ายาเสพติด การโจรกรรมรถยนต์ข้ามแดน การลักลอบตัดไม้ ป้อนพนักบริเวณชายแดน เส้นเขตแดน และความหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกัมพูชา

ปัญหาเหล่านี้ ทำให้กองทัพภาคที่ 3 และ กรอ. มน. ภาค 2 ส่วนแยกที่ 2 นำแนวคิด "ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ" ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญทั้งในด้านการป้องกันและด้านการพัฒนามาใช้ โดยเสนอแนะให้กองทัพใช้เทคนิคใหม่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ จากเดิมที่ใช้ FORECASTING TECHNIQUE มาใช้เทคนิคการวาดภาพสถานการณ์ (SCENARIO TECHNIQUE) แทน และเสนอว่าการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดนจะต้องพิจารณาถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยการทำให้พื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย

ศรัญ นิลวรรณ. 2544. ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจภูธรตำบล

ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษากรณีสามสถานีตำรวจภูธรตำบลแนวชายแดน

จังหวัดสุรินทร์. ภาควิชาพัฒนศึกษา คณะพัฒนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจใน สถานีตำรวจภูธรตำบลตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อ ระดับความผูกพันต่อองค์การ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในระบบงานที่ส่งผลต่อความ ผูกพันต่อองค์การ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับวิธีการ ส่งเสริมความ ผูกพันต่อองค์การกับความผูกพันต่อองค์การ กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจจากสามสถานี ตำรวจภูธรตำบลแนวชายแดน สถานีตำรวจภูธรตำบลม และสถานีตำรวจภูธรตำบลสะเดา เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม พบว่าตำรวจในสถานีตำรวจภูธรตามแนวชายแดนไทย- กัมพูชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การในภาพรวมค่อนข้างสูง ทั้งนี้มีปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษา และการตั้งถิ่นฐานรกราก ปัจจัยเรื่องระบบงานที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทำทนาย มีความหมาย มีขอบข่ายกว้างขวาง ปัจจัยเรื่องความก้าวหน้าและผลสำเร็จในงาน สัมพันธภาพที่ ทำงาน และประสบการณ์ที่น่าประทับใจในการทำงาน ปัจจัยดังกล่าวมานี้มีผลต่อความผูกพันที่มี ต่อองค์การทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวกับวิธีส่งเสริมความผูกพันต่อองค์การ คือ การอบรมถ่ายทอด ทางสังคมขององค์การ การพยายามเชื่อมโยงผลประโยชน์ของสมาชิกให้ประสานเข้ากับ ผลประโยชน์ขององค์การ รายได้ สวัสดิการ กิจกรรมเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก โอกาสได้ พัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานยุติธรรม เป็นต้น

ศักกพล สุขปาน. 2537. การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงของชาติ: ศึกษากรณีด้านจังหวัด

ปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อดูว่ามีปัจจัยที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เมื่อมีการ เปิดจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนกัมพูชา - ไทย บริเวณจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งเพื่อให้ทราบว่าจะควรมีมาตรการที่เหมาะสมอย่างไร ที่จะใช้กับการค้าบริเวณชายแดน ในอันที่จะเกิดประโยชน์แก่ ประชาชนในด้านเศรษฐกิจ ความปลอดภัย ผู้เขียนได้แสดงความเห็นไว้ว่า การเปิดจุดผ่อนปรน การค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อให้การค้าตามแนวชายแดนเป็นไปโดยเสรี ขอบด้วย กฎหมายและปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลอย่างใกล้ชิด อันจะมีผลโดยตรงต่อการลด การค้าตามแนวชายแดนที่ผิดกฎหมาย หรือตลาดมืด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความปลอดภัย และเป็น ผลดีต่อส่วนรวมในด้านภาษี เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ และความมั่นคงของ

ชาติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การบิดเบือนนโยบายในการเปิดจุดผ่อนปรน การค้าตามแนวชายแดน พฤติกรรมอันมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ พ่อค้า และราษฎรตามแนวชายแดนที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

สนั่น ขจรกล้า. 2536. การส่งผู้ลี้ภัย / ผู้พลัดถิ่นชาวกัมพูชาจากประเทศไทยกลับมาตุภูมิ.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาผู้ลี้ภัย / ผู้พลัดถิ่นชาวกัมพูชาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น วิธีการแก้ไขปัญหา ในสุดท้ายการแก้ไขปัญหามีประสพผลสำเร็จเกิดจากอะไร เพื่อจะได้เป็นบทเรียนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกวงการ รวมทั้งอนุชนรุ่นหลังได้เห็นการดำเนินการและจะได้นำบทเรียนที่ได้รับไปดำเนินการแก้ไขปัญหาคือผู้พลัดถิ่นกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งยังคงค้างอยู่ในประเทศไทย รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญทั้งไทยและกัมพูชา

ผลของการศึกษาดังกล่าวได้คือ การสู้รบในกัมพูชาทำให้มีประชาชนอพยพเข้ามาในประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลไทยได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยให้ประชาคมโลกและองค์กรระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วม โดยได้มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส เมื่อปี 2534 กำหนดให้ส่งผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นชาวกัมพูชากลับมามติภูมิ ขั้นตอนการส่งผู้ลี้ภัยกลับมีการวางแผนร่วมกัน โดยแบ่งแผนงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผนเตรียมการ ขั้นการปฏิบัติ และขั้นฟื้นฟู ซึ่งได้ดำเนินการตามแผนและปรับปรุงแผนงานใหม่อยู่เรื่อยๆ จนในที่สุด ได้ดำเนินการส่งกลับจนหมดสิ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เป็นเพราะ มีความเข้าใจและประสานงานที่ดี ระหว่างรัฐบาลไทย - สภาสูงสุดแห่งชาติกัมพูชา (SNC) และองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความตั้งใจ ของผู้ลี้ภัย กัมพูชา ที่ต้องการจะกลับไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินในกัมพูชา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ

แต่ในการแก้ไขปัญหาระหว่างนี้ ที่ก่อให้เกิดสันติภาพในกัมพูชา ยังไม่บรรลุ เช่น การลดอาวุธ การสลายกองกำลัง เป็นต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาวกัมพูชาจะกระทำได้อย่างไรโดยไม่ให้เกิดปัญหาจะต้องยึดหลักการปรองดองในชาติ สำหรับรัฐบาลไทยต้องประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยาย่างต่อเนื่อง ควรเรียกร้องให้ผลการดำเนินฟื้นฟูบูรณะประเทศกัมพูชาอย่างเร่งด่วน และฝ่ายทหารควรพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และสนับสนุนการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

สมชาย อรุณธัญญา. 2539. การศึกษาปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้าน

ป้องกันตนเองชายแดนไทย จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญหาของโรงเรียนในเขตภูมิภาคโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ยังคงมีปัญหา
ในการจัดการ โดยเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงาน
ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ โดยศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย จังหวัดสระแก้ว
รวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานมีดังนี้ คือ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ มี
เอกสารและแนวการจัดประสบการณ์ไม่เพียงพอ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์ให้
สอดคล้องกับท้องถิ่นได้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนจัดซื้อ การสอน ประการที่สอง
คือปัญหาการบริหารงานบุคคล ขาดแคลนครูที่จบการศึกษาสาขาอนุบาล หรือปฐมวัยโดยตรง
ประการที่สาม ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองติดภารกิจจึงไม่ค่อยมาปฐมนิเทศ
นักเรียน ประการที่สี่ ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ซึ่งปัญหาวิธีปฏิบัติมีขั้นตอนมาก
ประการที่ห้า การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น มีที่นอน เครื่องนอนไม่
เพียงพอ ประการที่หก ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งไม่สามารถให้บริการ
ชุมชนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. ศูนย์พัฒนาภาคกลาง และ
ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2541. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ไทย-
กัมพูชา. สำนักงาน.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ขยายการค้าและการจำหน่าย ให้สนับสนุนการ
ขยายตัวของการผลิต และสร้างโอกาสในการทำงาน ยกมาตรฐานการครองชีพ และความเป็นอยู่
ทางสังคมของประชาชนในภูมิภาคชายแดนให้ดีขึ้น เพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางการ
แข่งขันในเวทีการค้าโลก เพื่อเร่งรัดหารายได้เงินตราต่างประเทศ โดยใช้บริการด้านการค้า
ชายแดนเป็นตัวนำและสร้างความต้องการต่อเนื่องถึงสินค้า และบริการต่างๆ และเพื่อให้มีการ
พัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับความเจริญเติบโตของเขต
เศรษฐกิจชายแดนอย่างเร่งด่วน

จากการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนา คือ เร่งรัดการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
และจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในระดับทวิภาคี เพื่อกระชับความแน่นแฟ้นในการร่วมมือด้าน
การค้าและการลงทุน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน
โดยเฉพาะการสนับสนุนการจัดทำโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ไทย-กัมพูชา ได้แก่
การพัฒนาเส้นทางถนน และทางรถไฟ จากอรัญประเทศ-พนมเปญ-โฮจิมินห์ซิตี้ เป็นต้น

สมหมาย ชินนาค. 2545. *องค์กรและกิจกรรมด้านอินโดจีนศึกษา ในประเทศไทย*. สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจองค์กร และกิจกรรม
ด้านอินโดจีนในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับอินโดจีนศึกษาใน
ประเทศไทยในระยะยาวอย่างรอบด้านและเป็นระบบต่อไป

จากการรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า มีองค์กรในรูปของสถาบัน ศูนย์ โครงการ และ
หน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น ที่มีกิจกรรมด้านอินโดจีนศึกษาทั้งในหน่วยงานของรัฐและ
เอกชนหลายแห่ง จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มหลักๆ คือ กลุ่มที่หนึ่ง องค์กรในสถาบันการศึกษา กลุ่มที่
สอง องค์กรในสังกัดของกระทรวงต่างๆ กลุ่มที่สาม องค์กรภาคเอกชน และกลุ่มที่สี่ องค์กรพัฒนา
เอกชน ในบรรดาองค์กรทั้ง 4 กลุ่มนี้ องค์กรในกลุ่มที่ 1 ดูจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญที่สุดใน
การผลิตองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศอินโดจีนในรูปเอกสารและงานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบัน
เอเชียศึกษา แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่นอกจะเป็นองค์กรที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดแล้วยังมี
กิจกรรมด้านนี้มาอย่างสม่ำเสมอ

เสรี แสงจันทร์. 2541. *การนำเข้าและการจำหน่ายไม้แปรรูปจากประเทศกัมพูชาที่ผ่านอำเภอ
คลองใหญ่ จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาบริหารการจัดการ
ป่าไม้ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประมวลและวิเคราะห์นโยบายและวิธีการนำเข้าไม้
มูลค่าและปริมาณการนำเข้าโดยรวม และที่นำเข้าจากประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะไม้แปรรูปที่
นำเข้าผ่านอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด รวมถึงเส้นทางการกระจายไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของ
ประเทศ

ผลการศึกษาเบื้องต้น ในด้านนโยบาย พบว่าประเทศไทยยังไม่มีนโยบายสนับสนุนการ
นำเข้าไม้ที่ชัดเจน ในเรื่องการนำเข้าไม้ พบว่า ระเบียบการนำเข้าไม้มีความซับซ้อนมาก ดังนั้น เพื่อ
รักษาอุตสาหกรรมไม้ของประเทศเอาไว้ในระยะสั้นและระยะกลาง จึงควรลดขั้นตอนการปฏิบัติ
และจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลง และควรมีมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการค้าและ
อุตสาหกรรมไม้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว ต้องส่งเสริมการปลูกป่าทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น
เพื่อให้สามารถพึ่งพาวัตถุดิบภายในประเทศได้เอง ในส่วนของมูลค่าและปริมาณการนำเข้า
โดยรวม พบว่ามูลค่าการนำเข้าไม้จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปี 2539 และลดลง
เล็กน้อยจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย สรุปแล้วไม้นำเข้าในเขตอำเภอคลองใหญ่ มีมูลค่าและ
ปริมาณถึง 70-98 % ของไม้นำเข้าจากกัมพูชาทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2533-2540

ชนิดของไม้ที่นำเข้ามาเป็นไม้ยาง กระบาก พนอง ตะเคียนทอง ซึ่งนำเข้ามากที่สุด สำหรับตลาดของไม้ที่นำเข้าเหล่านี้อยู่ที่ จังหวัดตราด กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา ลพบุรี นนทบุรี ชอนแก่น อุดรธานี ปทุมธานี จันทบุรี และสมุทรปราการ ส่วนผู้ประกอบการนำเข้าไม้จากกัมพูชาในเขต อ. คลองใหญ่นี้มีจำนวน 23 ราย ส่วนผู้ประกอบการที่สั่งซื้อมีจำนวน 652 แห่ง

สุณัย ผาสุข. 2539. นโยบายต่างประเทศของไทย: ศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อปัญหาการค้า (4 สิงหาคม ค.ศ. 1988 ถึง 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1991). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อปัญหาการค้า โดยเน้นปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งและปฏิสัมพันธ์ลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศ และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย อันเกี่ยวข้องกับประเด็นการค้าชายแดน โดยที่ จากการที่รัฐบาลประกาศนโยบายเปลี่ยนนามรบเป็นนามการค้า เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การวิจัยพบว่า นักธุรกิจไทยไม่ประสบความสำเร็จมากเหมือนกับที่มีการประชาสัมพันธ์เอาไว้ ทั้งนี้สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่ง มาจากปัญหาการสู้รบในกัมพูชาที่ยังคงดำเนินอยู่ ภายหลังจากความล้มเหลวของการเจรจาสันติภาพครั้งต่างๆ ที่ดำเนินไปในสมัยพลเอกชาติชาย

สุรพงษ์ รัตนโคตร. 2543. สมรรถภาพกลไกของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในเขตชายแดน จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพลศึกษา คณะการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาสมรรถภาพ กลไกของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพลศึกษา ทั้งนี้ได้ศึกษาจากกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในชายแดนจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพ กลไก ของสมาคมกีฬาสมัครเล่น แห่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการทดสอบ ยืนกระโดดไกล ลูกนั่ง ดันพื้น วิ่งกลับตัว วิ่ง 5 นาที เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายที่เข้าทดสอบสามารถทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนหญิง

อนิรุต สงเคราะห์. 2543. การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาครุศาสตร์การเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

การศึกษาด้านการเกษตรในอาณานิคมบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย ซึ่งผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มักเป็นเพศชาย เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมักนำความรู้วิชาไม้ผล วิชาสวนผัก ไปใช้มากที่สุด วิชาเกษตรประยุกต์และวิชาสัตว์เล็ก (สุกร) มีการนำไปใช้น้อยที่สุด ผู้ฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรม เห็นว่าเป็นโครงการที่ดี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปใช้ คือ เรื่องขาดปัจจัยในการลงทุน

อนุสิทธิ์ เพชรสัมฤทธิ์. 2536. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา (ปชด) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา รวมทั้งเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ โดยสำรวจความพึงพอใจในเรื่องนโยบายการบริหาร ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เงินเดือน ผลประโยชน์เกื้อกูล

ด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน ด้านความรับผิดชอบ และปริมาณงานด้านการยอมรับนับถือในผลงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านผลสัมฤทธิ์ของงานและเปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก

ออมทรัพย์ ดีล้ำ. 2544. พฤติกรรมการใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้านตามแนว

ชายแดนประเทศไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

สาขาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เนื่องจากพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์ ยังคงมีปัญหาเรื่องโรคภัย
อยู่มาก เช่น โรคมาลาเรีย ดังนั้นในงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีจุดประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้วิธี
ป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้านตามแนวชายแดน กับทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้าน ในอำเภอสังขะ
บัวเขต และกิ่งอำเภอพนมดงรัก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีพฤติกรรมการใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามปัจจัยเรื่องเพศ อาชีพ การรับรู้ ความเสี่ยงในการเกิด
โรคมาลาเรีย การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากแหล่งต่างๆ ที่
เกี่ยวกับโรคมาลาเรีย

อัมพล หันหญิง. 2539. ผลกระทบของการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ต่อการเปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 2534-2535.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา สาขา

วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หลังจากที่มีการเปิดโครงการให้มีการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้น
มา ก็ได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อคนในพื้นที่ในด้านต่างๆ ในการศึกษาเรื่องนี้จึงได้ศึกษาผลกระทบ
ทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการเปิดการค้าชายแดนโดยจะศึกษา
จากเกษตรกรในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ ทั้งกลุ่มที่อยู่ใกล้จุดค้าขายและกลุ่มที่อยู่ไกลจุดค้าขาย

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2535 ลักษณะเศรษฐกิจทั่วไปของเกษตรกรที่อยู่ใกล้จุด
ค้าขายแดนและกลุ่มที่อยู่ไกลจุดค้าขายแดน มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ. 2533
พบว่ารายได้เฉลี่ยสูงขึ้นถึงสามหมื่นกว่าบาทต่อครอบครัว ประชาชนในบริเวณชายแดนจึงต้องการ
ให้เปิดจุดค้าขายแดนต่อไป และให้เกษตรกรเข้าไปมีกิจกรรมค้าขายในบริเวณดังกล่าว

อาชวินทร์ เศวตเศรณี. 2539. การใช้กำลังประชาชนป้องกันชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษาเฉพาะ

กรณีในเขตกองทัพนาคที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีการเปลี่ยนแปลง
ตลอดเวลา ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดน และภัยคุกคามที่มี
ผลกระทบต่อแนวชายแดนก็เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เช่น ปัญหาการลักลอบค้ายา

ของไทย การหลบหนีภัยจากการสู้รบ การค้าอาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และความไม่ชัดเจนของเขตแดน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้จัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา เมื่อเดือนตุลาคม 2521 ในพื้นที่จังหวัดสระแก้วในปัจจุบัน เพื่อเป็น "ปราการหลังประชาชน" ซึ่งการใช้กำลังประชาชนป้องกันชายแดน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในงานด้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งแนวทางการใช้กำลังประชาชน คือ การจัดหน่วยกำลัง การบรรจุกำลังและการฝึก การปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารและกำลังกึ่งทหาร และการพัฒนาวิถีชีวิตของกำลังประชาชน

อิศรา ศานติศิลาสน์, และไพฑูริย์ ไกรพรศักดิ์. 2541. *โครงการศึกษาการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีน (ลาว เวียดนาม กัมพูชา). คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่ประเทศอินโดจีน และพม่า โดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในเชิงกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งรวมถึงข้อตกลงต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีความผูกพันอยู่ ผลกระทบในระดับมหภาคต่อประเทศไทยและประเทศทั้งสี่ ผลกระทบในระดับจุลภาคต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ตลอดจนความคิดเห็นของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาในเชิงกฎหมายชี้ให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่า การศึกษาผลกระทบในระดับมหภาคของประเทศไทย และของกลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่าชี้ให้เห็นว่าผลกระทบที่จะเกิดจากการให้สิทธิพิเศษทางการค้าของไทยนั้นหลากหลาย แต่ผลจากการจำลองก็แสดงให้เห็นว่า จะไม่มีผลเสียสุทธิของเศรษฐกิจโดยรวม การศึกษาในระดับจุลภาคได้แยกสินค้าออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก คือ สินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดในปี พ.ศ. 2539 2 รายการจากแต่ละประเทศ สินค้าในกลุ่มที่สองคือ สินค้าที่มีศักยภาพในการนำเข้า แต่มีการนำเข้าน้อยมากในปัจจุบัน หรืออาจไม่มีรายงานการนำเข้าไว้อย่างเป็นทางการ ผลได้ของประเทศที่จะเกิดจากการให้สิทธิพิเศษทางการค้ามีมากกว่าผลเสียในทุก ๆ รายการสินค้า เมื่อพิจารณาผลกระทบที่จะเกิด พบว่า การยกเว้นภาษีจะส่งผลกระทบโดยรวมแตกต่างกันไปแต่ละอุตสาหกรรม ในแง่ของสินค้าที่มีศักยภาพในการนำเข้า ผลการศึกษาพบว่ามูลค่าการนำเข้าส่วนใหญ่ หรืออาจเกือบทั้งหมดของสินค้าเหล่านี้มาจากบางประเทศเท่านั้น ซึ่งหลายประเทศมีอำนาจต่อรองทางการเมืองระหว่างประเทศสูง ส่วนผลกระทบที่จะเกิดกับผู้ผลิตสินค้านิตเดียวก่อนภายในประเทศ ผลการศึกษาชี้ว่าหลาย ๆ อุตสาหกรรมอาจจะได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก การสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผลการสำรวจชี้ว่า ในขณะที่ทุกฝ่ายมองเห็นว่า การให้สิทธิพิเศษจะมีส่วนช่วยลดต้นทุนการผลิตลง การศึกษาผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ พบว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีแรงต้านการให้สิทธิพิเศษทางการค้าต่อกลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่า ในกรณีของเขตการค้าเสรีอาเซียน และมาตรการลดภาษีนำเข้าอื่น ๆ ของไทยพบว่าการ

ให้สิทธิพิเศษทางการค้านี้จะเป็นการเสริมให้ผลของเขตการค้าเสรีอาเซียนเกิดเร็วขึ้น ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศอินโดจีนและพม่า พบว่ามีความเห็นสอดคล้องกับประเทศไทยในเรื่องของการให้สิทธิพิเศษทางการค้า ข้อแตกต่างมีเพียงความซับซ้อนในการดำเนินการให้สิทธิพิเศษทางการค้าและชนิดสินค้าที่จะให้สิทธิพิเศษ

เอกชัย ชมสุวรรณ. 2546. *การกำหนดแนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องกองทัพกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยศึกษากรณีพื้นที่ชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาในความรับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (กปช. จต.) ซึ่งมีความยาว 256 กิโลเมตร มีสภาพเป็นป่าทึบและเทือกเขา ทำให้มีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดจะเลือกพื้นที่ชายแดนด้านนี้เป็นอีกพื้นที่หนึ่งในการผลิตและลักลอบจำหน่ายยาเสพติดในประเทศไทย

ผู้วิจัยเสนอแนะให้กองทัพพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและสร้างชุมชนเข้มแข็ง

หนังสือ

กรมวิชาการเกษตร. สถาบันวิจัยข้าว. 2542. *สนองเบื้องพระยุคลบาท อนุรักษ์และพัฒนาข้าวไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอ หลักการของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งโครงการต่างๆ มากมายในหลายจังหวัด ในส่วนของชายแดนไทย - กัมพูชานั้น ได้มีการกล่าวถึงโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี-สระแก้ว และโครงการบริการวิชาการเกษตรในเขตพื้นที่ เฉพาะชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอตาพระยา อำเภออรัญประเทศ และอำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

เขียน วีระวิทย์, และสุนัย ผาสุก. 2543. *กัมพูชา: ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคงการเมือง และการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้ได้กล่าวถึงประเด็นการค้าชายแดนในเรื่องของธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรม โดยเฉพาะธุรกิจการท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ข้ามแดนจากไทย เพื่อเข้าไปชมหรือ

เล่นการพนันที่เกาะกงและที่โบราณสถานเขาพระวิหาร โดยได้ให้สถิตินักท่องเที่ยวจากฝั่งไทยในปี ค.ศ. 1998 และ 1999 นอกจากนี้ ในส่วนความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้กล่าวถึงลักษณะสินค้าที่มีการนำเข้ามาส่งขายตามบริเวณแนวชายแดน โดยเฉพาะด้านทางบกทั้งจุดผ่านแดนชั่วคราว และถาวร ซึ่งมักเป็นสินค้าอุปโภค บริโภค

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2543. *ท่องตะเข็บแดนสยาม : การสำรวจแนวพรมแดนไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง เรื่อง แนวพรมแดน ไทย-พม่า แนวพรมแดนไทย-ลาว และแนวพรมแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งแนวพรมแดนมีความสำคัญยิ่ง ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม อุดมไปด้วยป่า สัตว์ แร่ธาตุ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย นอกจากนี้ยังเป็นที่รวมของมนุษย์หลายชาติพันธุ์และภาษา มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างน่าสนใจ และที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ พรมแดนมีความสำคัญในด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นดินแดนที่มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย

ณรงค์ พ่วงพิศ. 2544. *ย้อนอดีตความสัมพันธ์ไทยกับเพื่อนบ้านช่วง พ.ศ. 2549-2506*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

หนังสือเรื่องนี้ ได้กล่าวถึงปัญหาเขาพระวิหารและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งได้กล่าวถึงความขัดแย้งไทย - กัมพูชา ในช่วงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี อันเนื่องมาจากการแย่งชิงเขาพระวิหาร บริเวณชายแดนจังหวัดศรีสะเกษ โดยเล่าความเป็นมาของความขัดแย้ง และความพยายามของไทยที่จะจัดปัญหาข้อขัดแย้งอย่างสันติวิธี อีกทั้งได้กล่าวถึงนโยบายต่างประเทศในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับท่าทีของรัฐบาลกัมพูชา เกี่ยวกับปัญหาชายแดนขณะนั้น

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. 2539. *สงครามใน 5 ประเทศ : การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม*.

กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือเล่มนี้เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิชาการทั้ง 5 ประเทศแล้ว (ไทย จีน ลาว กัมพูชา พม่า) ยังเป็นการเล็งเห็นถึงการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งจะทำให้มีการส่งเสริมและสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามต่อไป โดยได้กล่าวถึงเบื้องหลังประเพณีปีใหม่ทั้ง 5 ประเทศ สงกรานต์ล้านนา ปีใหม่เมือง ประเพณีสงกรานต์ในล้านนา เทศกาลสาดน้ำของชนชาติใดในยุคนาน เทศกาลสาดน้ำ นิทานพื้นบ้านของชนชาติไท

ในสิบสองปันนา เทศกาลสาदन้า เทพปกรณัมอันเก่าแก่ของชนชาติไท สงกรานต์ในประเทศ
กัมพูชา วันปีใหม่พม่า ความผสมผสานกลมกลืนกันระหว่างคติดั้งเดิมและพุทธศาสนา เทศกาล
สาदन้าในพม่าและงานบุญปีใหม่ลาว

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย.2540. *ทิศทางการส่งออกและลงทุน*. กรุงเทพฯ
: เอ.ซี.ที พับลิชชิง.

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึง กัมพูชา เป็นประเทศที่ค้าขายกับไทยมากที่สุดในกลุ่มประเทศ
อินโดจีน ไทยได้กระชับความสัมพันธ์ทางการค้ากับกัมพูชาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มูลค่าการค้า
สูงขึ้นอย่างเฉียบพลันในปี 2535 โดยมีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่าตัวจากปี 2534 หลังจาก
นั้นมูลค่าการค้าการค้ำระหว่างกัน ยังคงมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ในปี 2538 มูลค่า
การค้าที่ซื้อขายสินค้าระหว่างไทยและกัมพูชามีจำนวนถึง 12,310 ล้านบาท

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย.2546. *ทิศทางการส่งออกและลงทุน: เล่ม 6*.
กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึง แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-กัมพูชา นับตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้น
มา รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา มีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวร่วมกัน
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเกื้อหนุนให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศเติบโตขึ้น อันจะส่งผล
ให้ประชาชนชาวไทยและชาวกัมพูชามีรายได้เงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชากรของ
ทั้ง 2 ประเทศมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น แผนความร่วมมือที่สำคัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ไทย-กัมพูชา คือการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และการอำนวยความสะดวก
สะดวกในการขอ Visa ปัจจุบันรัฐบาลไทย และรัฐบาลกัมพูชาอำนวยความสะดวกให้แก่
นักท่องเที่ยวต่างชาติในการขอ Visa on Arrival ได้ที่ด่านต่างๆ อาทิ ที่จุดผ่านแดนถาวร เช่น บ้าน
คลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว ซึ่งตรงข้ามกับ อ.ปอยเปต ของกัมพูชา ท่าเรือสีหนุวิลล์ จ.
เกาะกง ของกัมพูชา และสนามบินเสียมเรียบ เป็นต้น

นวน เฌอน, และคนอื่น ๆ. 2543. ก้าวตรงไปยังทิศตะวันตกและอินโดจีนในปี 2000. สุรินทร์ :

อาศรมภูมิปัญญา สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึง ความขัดแย้งระหว่างเขมร-ไทย ประเทศไทยได้ขยายดินแดนมาเหนือแผ่นดินเขมร และพยายามเดินนโยบายเอื้อแย่งประเทศกัมพูชา ให้เข้าไปในกรอบกายทางการเมืองของประเทศไทย หมายความว่า ต้องการครอบครองประเทศเขมร เพื่อที่จะให้แผ่นดินตรงนี้เป็นกันชนของการขยายดินแดนของศัตรูใหม่ของตน นั่นก็คือ เวียดนามนั่นเอง ดังนั้นความขัดแย้งไทย-เขมร เป็นความขัดแย้งในลักษณะประเทศเกิดใหม่กับประเทศโบราณประเทศหนึ่งและเป็นเรื่องธรรมชาติอารยธรรมใหม่นั้นมักมีพลังมากกว่าอารยธรรมเก่า

บุญเรือง คัชมาย์. 2543. บันทึกความทรงจำ กัมพูชา กับ สงครามล้างเผ่าพันธุ์ และ ศูนย์อพยพในประเทศไทย. สุรินทร์: อาศรมภูมิปัญญา สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสงครามกัมพูชาและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ มาจนถึงการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของชาวกัมพูชา ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงศูนย์อพยพเขมรในประเทศไทยที่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2522 บริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น ศูนย์อพยพสระแก้ว ศูนย์อพยพไม้ม้วน จังหวัดตราด ศูนย์อพยพสมเด็จเจ้านโรดมสีหนุ จังหวัดสุรินทร์ ศูนย์อพยพเขากระเจือก (ไซด์ 8) ณ อำเภอลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี ฯลฯ

ทั้งนี้ได้รวบรวมรายชื่อศูนย์อพยพไว้พร้อมกับชื่อผู้นำศูนย์ ฯ และจำนวนประชากรที่อยู่ในศูนย์ต่างๆ

ประกอบ ผลงาน. 2538. *เขมรถิ่นไทย*. นครปฐม : สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย

อาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ เขมรถิ่นไทย คือผู้ที่พูดภาษาเขมรซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น จ. บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี สุรินทร์ ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนได้ตระหนักว่ากลุ่มชาวเขมรถิ่นไทยมีประวัติศาสตร์ร่วมกับรัฐไทยมานานแล้ว และเป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นที่น่าสนใจในการศึกษา ในหนังสือเล่มนี้จึงได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขมรถิ่นไทย ในประเด็นต่างๆ เช่น ภาษา โครงสร้างทางสังคม การเมือง ประเพณี โดยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์คนท้องถิ่น และศึกษาจากเอกสารสำคัญต่างๆ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ บนแผ่นดินไทย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติในด้านอื่นๆ ต่อไป

ประไพศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์, และคนอื่นๆ. 2544. *การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว*.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว.

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก และการนำเข้าสินค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณจังหวัดสระแก้ว โดยมีข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสระแก้วและกัมพูชา กฎระเบียบทางการค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการค้า โครงสร้างทางเศรษฐกิจ เส้นทางคมนาคมขนส่ง มูลค่าการค้าชายแดน สถิติการจับกุมสินค้าลักลอบ การละเมิดทางศุลกากร การให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กัมพูชา ปัญหาการค้าไทยกัมพูชา รายชื่อผู้นำเข้าสินค้าชาวกัมพูชา รายชื่อผู้ส่งออกสินค้าชาวไทย กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา แนวทางปฏิบัติในการเดินทางเข้า-ออก ณ จุดผ่อนปรนด้านจังหวัดสระแก้ว ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทย-กัมพูชา ว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง

พูนทรัพย์ รงคุปตวนิช, และคนอื่นๆ. 2540. *กัมพูชา: บรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์และแหล่งสนเทศ*.

กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือบรรณนิทัศน์ สิ่งพิมพ์ และแหล่งสารสนเทศ รวบรวมงานเขียนทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับกัมพูชา ที่เขียนไว้เป็นภาษาไทย ผู้รวบรวมทำการค้นคว้าระหว่างเดือนมิถุนายน 2538 - กันยายน 2538 จากห้องสมุดต่างๆ ในประเทศไทย โดยแบ่งเป็นหนังสือ บทความในหนังสือ บทความในวารสาร บทความในนิตยสาร และวิทยานิพนธ์